

DIRVA

THE FIELD
Nr. 46
Lapkričio-Nov. 15, 1956
Cleveland, Ohio

Istorinės tiesos beiėškant

Pasikalbėjimas su gen. Musteikiu apie gen. Raštikio atsiminimus

JONAS PAPLĖNAS

II

— Kokia buvo tos "atleidimo istorijos" atomazga?

— Pasakosius toliau. Gen. Raštikis atostogauja. Netrukus ima sklisti kalbos, kad kariuomenės vadą reikia atšaukti iš atostogų. Pradėjo vienur kitur lankytis delegacijos. Buvo ir pas mane. Delegacijos prašė atšaukti kariuomenės vadą iš atostogų. Aš gi sakiau, kad kariuomenės vadas bet kada gali grįžti ir pradėti eiti savo pareigas. Bet atšaukti aš negaliu, nes atostogų jį paleido prezidentas, tad tik jis ir gali atšaukti. Čia noriu pabrėžti, — įterpė gen. Musteikis, — kad tarp "grįžti pačiam" ir "būti atšauktam" yra didelis skirtumas. Prezidentas taip pat nenorėjo jo atšaukti ir tuo sudaryti įspūdį, kad be gen. Raštikio negalima apsieiti.

Prezidentas sakė: "Mes visi neamžini, kiekvienas galim būti pakeistas kitu". O dėl delegacijų prezidentas aiškino: "Čia ne delegacijų reikalas. Jei atvažiuos delegacija iš Marijampolės ir pasakys, kad pulko vadas negeras, kita atvažiuos iš Šiaulių ir pasakys, kad divizijos vadas blogas, tai kur mes nueisime. Turime konstituciją, turime įstatymus, ten numatyta skyrimo tvarka. To ir laikykimės".

Vieną delegacijų tikrai esu sakęs, — tęsė pasakojimą gen. Musteikis, — kad nepasirašysiu įsakymo atleisti kariuomenės vadą iš pareigų, nes žinojau, kad niekas jo nevertia trauktis. Kiek kartų pats esu prašęs gen. Raštikį atsilimti raportą. O dabar jis, knygos 679 psl., tą faktą aparašo taip, tarytum aš būčiau sulaužęs savo pažadą delegacijai. Būčiau akto nepasirašęs, jei gen. Raštikis būtų prievarta atleistas, mas, bet jeigu jis, tik dėl jam pačiam žinomų priežasčių, pats veržėsi išeiti, o prezidentas pagaliau sutiko jo prašymą patenkinti, — aš negalėjau nepasirašyti, nes tai būtų ašfrontas prezidentui be jokios rimtos priežasties.

Ir taip laikas bėgo, delegacijos lankėsi, gatvė kalbėjo ir, gen. Raštikio atostogoms gerokai įpusėjus, prezidentas jau pradėjo abejoti dėl generolo grįžimo. Jis samprotavo: "Jau pačiam dabar bus nepatogu, nebūtų reikiamo autoriteto, ir bus jau gatvės paskirtas kariuomenės vadas".

Kai pasibaigė atostogų laikas, prezidentas patenkino gen. Raštikio prašymą ir pasirašė atleidimo aktą.

Gen. Raštikis daro ir man skaudų priekaištą, esą iš jo pasitraukimo istorijoje suvaidinęs kažkokį ypatingą vaidmenį. Kodėl nepasakė kokių? Užkulisinis vaidintojas nebuvau. Atvirai ir daug kartų, kiek įmanydams, generolą įtikinėjau ir prašiau atsilimti savo raportą. Kokie buvo tikri jo pasitraukimo motyvai, gen. Raštikis tada man nepasakė. Dabar, atidžiai perskaitęs knygą, atsakymo taip pat neradau.

— Autorius skundžiasi, kad pasitraukęs iš kariuomenės, jis pateko į medžiaginius sunkumus, o Tamsa dargi nesutikęs ministerijos sklypo jam pareikšti. Kaip iš tikrųjų buvo?

— Aš tikrai nesuprantu, kurio tikslu gen. Raštikis taip nusiškurdino. Juk jis eilę metų gaudavo mėnesiui 1920 litų algos plus valdišką, apkurentą ir apdovanojimą. Jis turėjo automobilį, šoferį ir daugelį gerai apmokamų komandiruočių. Taigi, ano meto Lietuvos sąlygomis atlyginimas nemažas. Nejaugi, išėjus į atsargą, jau pirmomis dienomis generolui buvo reikalinga medžiaginė kitų karininkų parama? Kągi turėtų sakyti žemesnių laipenių karininkai, tarnautojai, mokytojai? Juk jie, keliskart mažiau gaudami, ir gyveno ir namus statė. O čia — "jokio mamuko ar sandėliuko". Ne mano reikalas, kur generolas išleisdamo savo algą, bet jo knygoje skaitant tokius nusiškundimus, sunku susilaikyti nenusiėpsojusi.

Kai dėl sklypo, tai nei tada nei dabar nesijaučiu blogai padaręs, nesulaukęs atduoti gen. Raštikiui valdiškos žemės sklypą. Gal tada ir atrodė, kad tas sklypas krašto apsaugos ministerijai tuo tarpu nereikalingas, bet po mūsų atėjimo, pareigūnai galėtų ir kitaip galvoti. Mano pareiga buvo priziūrėti valdiškos turtą, o ne jį dalinti.

— Gen. Raštikis teigia, kad Respublikos Prezidentas neatmetė Sovietų Sąjungos ultimatumo. Ne vienam teko girdėti kitokią versiją. Ar negalėtumėte šio klausimo patikslinti?

— Dėl Sovietų Sąjungos ultimatumo gen. Raštikis savo atsiminimuose rašo: "Po ilgo posėdžiavimo ir galvojimo prezidentūroje buvo padaryta išvada, kad susidariusiose sąlygose nėra kitos išeities ir reikia sutikti su rusų reikalavimais. Ir pats Respublikos Prezidentas oficialiai neatmetė ultimatumo. Jėga paremtas ultimatas buvo priimtas. (659 psl.)".

Toks gen. Raštikio tvirtinimas, — pabrėžė tame posėdyje dalyvavęs gen. Musteikis, — yra labai tolimas teisybei. Antroje posėdžio dalyje dalyvavo ir jis pats — Raštikis. O kas buvo kal-

bėta iki jo atvykimo, jam atvykus, prezidentas trumpai pakartojo. Taigi, gen. Raštikis turėjo pilną valdą apie visą posėdį. Prezidentas iš esmės nesutiko ultimatumo svarstyti, siūlė jį atmeti ir jėga priešintis bolševikams. Tik kuomet buvo kalbama apie antrąjį ultimatumo punktą (reikalaviantį sudaryti Sovietų Sąjungai prilygti Lietuvos vyriausybę — J. P.), prezidentas eutiko jį padiskutuoti. Jis kalbėjo: "Būna atsitikimų, kai didelė valstybė paspaudžia mažesnę ir toji nusileidžia". Toliau pasvarstęs motyvus už ir prieš, prezidentas pareiškė, kad jis sutiktų sudaryti naują vyriausybę, bet prilygtiną ne rusams, o mūsų lietuviams.

Tame pat posėdyje prezidentas pasiūlė gen. Raštikiui ministerio pirmininko postą ir jis sutiko jį priimti. Tada prezidentas dar kartą kreipėsi į gen. Raštikį, jau kaip į naująjį ministerio pirmininką, prašydamas pareikšti savo nuomonę dėl pasipriešinimo rusams. Gen. Raštikis atsakė, kad krašte esant rusų igulams, priešinimasis būtų nesėkmingas ir siūlė ultimatumą priimti.

Merkys siūlė: pirmąjį (dėl Skučo ir Povilaičio atidavimo teisman) ir antrąjį (dėl naujos vyriausybės) ultimatumo punktus priimti, o dėl trečiojo (reikalavjančio neribotų bolševikų įgulių įsileidimo į svarbesnes Lietuvos vietas) deleguoti naująjį ministerio pirmininką gen. Raštikį vykti į Maskvą tartis. Tuo tas posėdis ir baigėsi.

Ultimatumą priimti ar atmeti buvo prezidento galioje. Jis jo netgi nesvarstė ir protesto ženklą išvyko iš valstybės. Tai kaip gen. Raštikis gali teigti, kad prezidentas oficialiai ultimatumo neatmetė ir kad ultimatas buvo priimtas. Tai aiški netiesa ir apgailėtinas visuomenės klaidinimas.

— Po Vokietijos ultimatumo dėl Klaipėdos gen. Raštikis pareiškė, kad daugiau niekam nepėdos žemės neatiduosime. Po Sovietijos ultimatumo jis nesipriešino atiduoti visą Lietuvą. Kas atsitiko su mūsų kariuomene, kad ji, Raštikiui pasitraukus, staiga tapo nepajėgi net simbo liškai pasipriešinti?

— Prieš atsakydamas į šį klausimą, aš pacituosiu ištrauką iš gen. Raštikio knygos 547 psl. Jis pats — Raštikis. O kas buvo kal-

VISAM PASAULY

Vengrijos įvykiai tebėra dėmesio centre

Didžiulės Maskvos karinės jėgos vis dar nepajėgia galutinai sulaužyti Vengrijos patriotų pasipriešinimą. Maskva jau kelias atvejas, kad pasipriešinimas būtų pasitvirtinęs ir tvarka atstatyta. Vengrijos Maskvos pastatytas ministras pirmininkas J. Kadaris jau ketina kartą kviečia baigti kovas ir pradėti normalų gyvenimą.

[Tikrinimui, kad kovas baigtų, žada daryti tas pačias reformas, kurias buvo pasidėjęsi Imre Nagys vyriausybė. Vienok vengrai tuo visai netiki, nes jau du kartus jie buvo labai skaudžiai apgauti. Pirmą kartą, kada pažadėjo atitraukti iš Budapešto kariuomenę ir antą kartą, kada į derybas įsiviliojo sukilėlių vadus į juos suėmė.

Jungtinės Tautos Vengrijos klausimas vis tebeveliamas beveik toj pačioj vietoj, nors padarytas nutarimas į Vengriją pasiųsti specialius stebėtojus. Iš kamšinė Vengrijos vyriausybė, Maskvos pastatyta, vis įrodinėja, kad tai esąs jų vidaus reikalas.

Pačiame Budapešte gyventojai jaučia nepaprastai didelį trūkumą gyvenimui būtinu maisto ir kitų reikmenų. Keliai tebėra užblokuoti rusijos kariuomene ir pristatymas tų reikmenų nepaprastai apsunkintas. Labai stingra ir medicinos priemonių.

Imre Nagys

kaip dabar paaiškėjo, yra ne sovietai rankose, bet pasislėpęs Junguslavijos pasiuntinybėje. Dabar jis vėl kalbinamas įeiti į

Kadar vyriausybę ir tuo padėti likviduoti vengrų pasipriešinimą.

Sueso, kanalas

specialistams jį patikrinus, liks užblokuotas beveik pusmetį. Jame yra paskandinta penkiolika laivų ir padaryta kitų didelių sužaloimų. Į Sueso kanalo erdvę jau atvyksta JT specialūs daliniai. Pagaliau ir pats Egiptas davė sutikimą tokius dalinius įsileisti. Su žydais, užėmusiais dalį Egipto teritorijos, dar tebeina aiškinimasis dėl jų pasitraukimo.

Ar susirinks keturi didieji

svarstyti naujos tarptautinės padėties, dar nėra galutinai atsakymų. Kaip paprastai, Maskva tokiems pasitarimams greitai, kad juose galėtų skieisti komunistinę propagandą ir vykdyti visiška priešingus darbus.

Laisvuose Europos kraštuose

tebeina gausios demonstracijos, kad iš Vengrijos Rusija ištrauktų savo kariuomenę. Net Danijos ir Norvegijos komunistų partijos priėmė tokius reikalavimus.

Be teroro nepajėgia išsilaikyti

Viso pasaulio komunistai dar negali pamiršti paties Kremliaus, bosų paskelbtų žinių apie nekaltų žmonių žudynes stalininiame laikotarpyje. Tų neva paslapčių išskėlimas viešumon Kremliuje išaukė didelę krizę, kuri verčia daryti nemazas permainas ir partijos aparate.

Oficialioji propagandos tezė skelbia, kad tos žudynės liečia tik Staliną ir Beriją, bet ne kiek neličia ideologinių ir politinių partijos pagrindų ir per ją paskirų vyriausybę.

Ir be antistalininės kampanijos visam pasauliui žinoma, kad didžioji dabartinio Sov. Sąjungos Politbiuro dauguma buvo artimiausiais Stalino bendradarbiais per visą jo viešpatavimo laikotarpį. Molotov, Kaganovič, Vorosilov nuo pat pirmųjų dienų buvo jo artimiausiais bendradarbiais. Keletą metų vėliau į tą kompaniją įėjo Malenkov, Chruščev ir Bulganin.

Už visas žmogžudystes jie visi vienodai atsakingi. Visi jie slėpdavo Stalino veiksmus, nė vienas iš jų neparodė nė mažiausio pasipriešinimo prieš "tautų vado" didžiausias teroristines užmačias.

Visi jie sykiu planavo, o vėliau buvo masinių žmonių žudynių vykdytojai. Užtenka prisiminti 1930 m. įvestą žiauriausią terorą, priverstiną kolektyvizaciją ir Ukrainos išmarinimą badu. Dabartiniai Sov. Sąjungos vadai buvo aktyviais dalyviais agresijos

prieš kitas tautas, prisidėjo prie kolonijinės imperijos sukūrimo, paskiriant Rytų Europos valstybėms komunistines vyriausybes. Sykiu su Stalinu ir ginklų jėga užgrobė Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Niekas kitas tik komunistinė sistema galėjo sutverti Staliną, todėl dalina destalinizacija dar nereikia pagrindinės blygybės panaikinimo ir tų šaknų išrovimo, iš kurių ji išauga.

Veltui komunistinė propaganda visą kartę stengiasi suvesti Stalinui. Mes matome, kad visos žmonių žudynės išplaukia tik iš komunistinės sistemos.

Kolkas Kremliuje tarp tų naujai susidariusių po Stalino mirties grupių yra pusiausvyra. Prisiimdami stalininius laikus, komunistiniai vadai saugodami savo gyvybę nenori, kad kas nors iš jų pasidarytų vieninteliu diktatoriumi. Stengiasi nedaleisti, kad didesnė grupė susigrupuotų apie kandidatą į diktatorius. Tas aiškėja iš jų lankšios linijos ir taktikos, pažeminant ir paukštinant atitinkamus vadus. Tuo yra aiškinamas Malenkovo, Molotovo ir Kaganovičiaus palikimas vadovaujančiame kolektyve, nors valstybiname aparate jie ir neteko aukščiau užimtų vietų.

Dabartinės Sov. Sąjungos kom. partijos krize yra užmažuojama nuo Vakarų savo rodomo aktyvumu tarptautinėje politikoje. Ir tikrai, tie jų pasiekimai užmaskuoja tikrąjį krizės

Didieji šiemetiniai rinkimai baigti. Kaip ir buvo laukiama, JAV prezidentu ir viceprezidentu perrinkti dabartiniai Baltųjų Rimų šeimininkai. Tik iki rinkimų nebuvo tikimasi, kad laimės tokiu dideliu balsų skaičiumi. Demokratiniai kandidatai į Baltuosius Rūmus, ypač Stevensonas, su savo pataikavimo kalbom dėl atominio nusiginklavimo, labai pertempė stygą ir todėl skaudžiai pralaimėjo.

veidą. Sovietų piliečiai težino tik iš jiems brukamų komunistinių laikraščių ir be paliovos girdžiančių radio garsiakalbių apie visus sovietinius "laimėjimus". Dažni ne tik komunistinių valstybių atsakingų atstovų vizitai sovietų gyventojuose sudaro įspūdį Sov. Sąjungos populėrumą. Sov. spauda dažnai skelbia sovietinių delegacijų išvykimą į Vakarų ir Azijos valstybes, ypatingai pabrėždami sovietinę įtaką Art. Rytuose.

Užsienio politikoje, savo Europos kolonijose ir kom. partijose, Maskva atsidūrė nemažose sunkumuose. Rytų Europos valstybės yra po dviguba spauda: po priespauda joms Maskvos paskirtų komunistinių vyriausybų ir Sov. Sąjungos uždėtų joms nežmoniškausių kolonijinių išieikamųjų prievolių.

Toji Maskvos uždėta nepakeičiamoji našta yra tokia didelė, kad net kažkurie tų valstybių komunistai tam pasipriešino. Užtat jie užmokėjo savo gyvybėmis, tik laimingiausiais atsitikimais — kalėjimu. Skriauda, kančia ir vargas išsiliejo į neapkęntą prieš Maskvą ir jos lokalinis atstovus. Maskva greitai orientavosi padėtyje, Lenkijoje padarė nuolaidas, o Vengrijoje, pasinaudodama anglų-prancūzų vedamu karu prieš Egiptą, suarošė dar viso pasaulio istorijoje negirdėtas nekaltų žmonių skerdynes.

Kada Chruščevas metė apkaltinimus Stalinui, komunistų partijos buvo visiškai pritrenktas, jų stalinukai atsidūrė po smarkių spaudos apšaudymu ir jiems grėsė pavojus netekti šiltų vietų. Kada sovietiniai bosai, 1948 m. Tito atsiskyrimą nuo Maskvos, kaltę priėmė ant savęs ir Tito žygį pripažino teisingu, kitų kraštų kom. partijose revizija buvo nebeišvengiama.

Dabartiniu metu sov. bloko komunistinėse partijose eina permainos procesas. Tos permainos įvairiose valstybėse vyksta nevienodai.

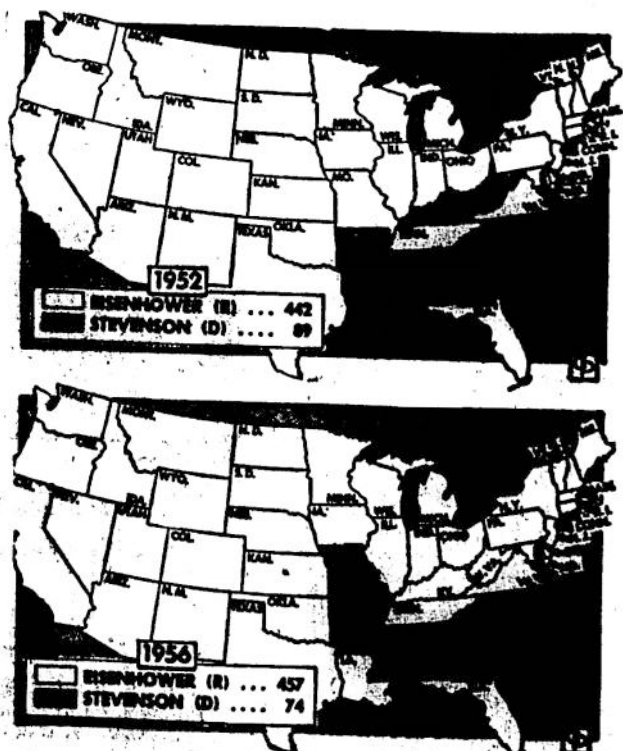
[vykiams Lenkijoje ir Vengrijoje, Maskva dar nebuvo pasirodusi. Klysta tas, kas galvoja, kad Sov. Sąjunga jau yra silpna. Ne. Teoretiniai Maskva turi pakankamai jėgų, kad užgniaužtų kiekvieną judesį tose valstybėse, kurioms ji primetė vyriausybes, bet praktikoje įvykdymas yra surištas su nemažais sunkumais.

J. A. Valstybių ir Kanados kom. partijos dabar yra silpnos ir tarptautiniame judėjime neturi reikšmės, bet jų staigus solidarizavimas Gomulkai reiškia atsikąmą nuo Maskvos, nuo jos absoliutinės kontrolės ir vadovavimo. Labai panašu, kad visos užsieninės kom. partijos užims panašią padėtį.

(Perkelta iš 8 pusl.)

Ferenc Nagy, 1945 m. buvęs Vengrijos ministeris pirmininkas, atvyko į JAV talkinti Vengrijos laisvės kovai. Jo brolis Imre Nagys, pagarsėjęs iš paskutiniųjų įvykių ir trumpai vadovavęs Vengrijos vyriausybei, kuri buvo Maskvos jėga nušalinta.

Žemėlapiai rodo, kad žiaūsiai Stevensonas daug skaudžiau pralaimėjo, negu įvykiuose rinkimuose 1952 metais.

Nauja Vengrijos tremtinių grupė pasiekė Austriją išvaduojama laisvės nuo balsių persekiotojų.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas. Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$6.50, elsewhere — \$8.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio Džos (Inkorporuota), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antrasis klasės siuntis 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00 Kanadoje — \$6.50, kitur — \$8.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Sia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Per laisvuosius Europos kraštus tebeima antikomunistinė demonstracijų banga, šaukianti žuonai vengrų tautai laisvės ir smerkianti Maskvos brutalumą.

Tūkstančiai demonstrantų, daugiausia mokslo einantis jaunimas, toms demonstracijoms plešia Maskvos komunizmo kaukę ir tiesia ranką kraujui paplūdytam Vengrijos jaunimui.

Tai gražus, jokių susitarimų ir jokių įstatymais neįpareigojamas tikrosios laisvės demonstravimas. Tai jautrus širdies atsakymas į Vengrijos jaunimo karžygiškumą, pradėjusį tą sunkų laisvės žygį.

Demonstracijų banga nuėjo ir per daugelį Amerikos miestų. Bet jos, kaip palankiai apie jas bekalbėjome, nebuvo tokios jautrios, kaip pasireiškusių Europoje. Mat, Amerika gyvena toliau nuo to baisiojo Maskvos barbariškumo centro. Gi Europa didelė dalim ta barbariškumą savo penkiaus pirštais jau yra patyrusi. Gi kiti, kuriuos dar ta Maskvos lava neužgriuvo, kasdien tebejaucia tą pavojų. Todėl jų ir protestas buvo daug jautresnis, didingesnis.

Ypač gyvos demonstracijos vyko ir vyksta tuose kraštuose, kur komunizmo nagai jau stipriokai įleisti. Žiūrėk, beveik visoms toms demonstracijoms toną davė komunistų iš visų pusių apsuptas Berlynas. Ten buvo susirinkę keliais atvejais po 100,000 patriotų kokiečiai. Tos demonstracijos, kaip vokiečiai jas moka tvarkingai pravesti, negalėjo nedaryti didžiulio įspūdžio. Ir dar, kad patys berlyniečiai, visokių nedateklų spaudžiami, labai dosniai tiesia ir kraujo auką vengrijos sužeistiesiems, ir kitokias dovanas naujiems vengrų pabėgėliams.

Toliau didžiulė demonstracijų lanka nuėjo per Italiją ir Prancūziją. Gerai žinoma, kad šiuose kraštuose savų komunistų organizacijos, gerai remiamos Maskvos, yra didelės. Bet patriotai italai ir prancūzai, įsiskandinti komunizmo brutalumo, išėjo pasauktyti tiesą ir suklaidintiems saviesiems parodyti jų kelio pavojingumą.

Tos demonstracijos, ypač Prancūzijoje, prasivėrė net per krantus. Komunistų laikraščių redakcijos ir organizacijos centrai, ypač Paryžiuje, gerokai nukentėjo. Žmonės, gerai pažinusiems komunizmą visame nuogume, kantrybė truko. Ir tada dužo langų stiklai ir degė komunizmo nuodų centrai...

Ir Skandinavijos kraštų jaunimas, tiesa daug mažesnę demonstraciją, taip pat jungėsi į bendrą Europos jaunimo vienybę prieš komunizmą. Net ir iš Suomijos, kuri visą laiką tiesioginiai komunizmo yra grąsoma, atėjo žinios, kad širdingai tiesia Vengrijos jaunimui pagalbos ranka.

Ir Maskva šiuo atveju nenusileido. Pirmą kartą ir Maskvoj vyko demonstracijos, nukreiptos prieš anglos ir prancūzus. Prie Anglijos pasiuntinybės buvo susirinkusi net 27000 minia. Ir ji

susirinkusi ne savarankiškai, bet policijos iš fabrikų atvaryta. Atseit, buvo bandoma parodyti, kad ir Maskvoje galima demonstruoti. Tik užmiršo pasakyti, kad galima tada, kai policija varo tai daryti ir skaudžiai baudžia jei jos įsakymo nepaklausoma...

Vengrijos laisvės kova amžiams liks istorijos puslapiuose. Aišku, kad tūkstančiai tankų ir lėktuvų išžudys sukilusius didvyrius. Bet tie tankai ir lėktuvai niekad nepajėgs sunaikinti mirstančių didvyrių testamentų: mirštama, kad jūs laimėtumėte laisvę!

Maskvos brutalusis komunizmas dar kartą pasidūlį parodė, kad be masinių tautų skerdynių, niekur nepajėgia išsilaikyti. Bet tos naujosios Vengrijos tautos skerdynės labai brangia kaina daugeliui vėl pravėrė akis. Ir galgi pagaliau visi įsitikins, kad ši žmonijos gėda reikia visokių priemonėmis spausiti ir sunaikinti. Kitaip pasaulyje ramybės nebūs ir pavergtųjų kančios niekad nesibaigs.

Šią savaitę Clevelande įvyksta mažoji dainų šventė. Jos programą išpildys gyvos savi chorloniečiai į talką pasikviete gerą Varpo chorą iš Toronto.

Atsimenant, kaip sunku surengti didesnę mūsų dvasinio pajėgumo demonstraciją, ši mažoji dainų šventė verta labai didelio dėmesio. Todėl į ją turėtų atsilankyti ne tik clevelandiečiai, bet lietuviai ir iš kitų kaimyninių kolonijų. Ypač patogus, kad programa prasideda 3 val. dienos metu. Tat po koncerto dar nesusivėlinama sugrįžti ir į namus.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PRompect 5-1717
Rezidencijos REpublic 7-7668

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3118 West 63 St.
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Sėd. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Tel. ofiso EVERglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norwest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.
VAL: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad., Tik susitarus trečiadieniais.
11-2 p. p. šeštadieniais.

SIUNTINIAI I VISUS EUROPOS KRASTUS. UNITED PACKAGE EXPRESS CO.

305 Market St. (arti P. R. R. Stoties), Newark, N. J.
Telef.: Market 3-2277.

Skubiai išsiunčiame maisto produktus, aukskus, naujas ir dėvėtas drapanus, valstus ir t. t.
Laik 6 savaitę siuntiniai pasiekia paskyrimo vietą.
Oro pašto pasiekia gavėją per 7-10 dienų.
Siuntėjas gaus gavėjo parašą patvirtintą pakvėtimą.
SIUNTINIAI PILNAI APDRAUSTI.
Visi persiuntimo mokesčiai ir muitais apmokami čia.
Gavėjas nieko neturi mokėti.

Atnešę ar atsiuntę šį skelbimą sutauptyte \$2.00.

KAS ir KUR

• Pasiuntinybės patarėjui Dr. A. Geručui šiomis dienomis buvo padaryta sunki operacija, kuri betgi gerai pavyko. Ligonis gana greit atsigauja, bet turės pasilikti ligoninėje dar kelias savaites. Dr. Gerutis gydomi Berne, Šv. Kryžiaus Seselių išlaikymoje ligoninėje. Seselių tarpe yra dvi lietuvaitės, kurios ligonį dažnai aplanko.

• Tautinio Akademinio sambūrio New York visuotinis susirinkimas įvyko spalio 26 d. Tarp kitų klausimų svarstyta metinės sambūrio šventės minėjimas, kurį nutarta ruošti lapkr. 24 d. su visomis Lietuvos U-to tradicijomis, gausiai įtraukiant jaunimą. Po susirinkimo buvo pagerbtas sambūrio pirmininkas J. Si-rusas, jo 50 m. sukakties proga.

• Lietuvių Studentų Sąjungos JAV suvažiavimas įvyks lapkričio 23-24 dd. Chicagoje. Sveikinimai bei aukos Lietuvai leidiniui maloniai laukiami iš organizacijų bei pavienių asmenų. Sveikinimus bei aukas prašome siųsti: J. Karkis, 6831 So. Wash-ton, Chicago, Ill.

NEW YORK

KULTūros Tarybos POSĖDIS

Lapkr. 2 d. įvyko L. B. New Yorko Apygardos Kultūros Tarybos metinis posėdis, kuriame L. B. New Yorko Apyg. Kultūros Tarybos Prezidiumo pirm. A. Dimas ir Apygardos Valdybos pirmininkas J. Šlepetyš nušvietė praėjusių metų veiklą.

Svarstyta ir nutarta sekan-tiems metams kultūrinę veiklą pagyventi.

Į naują LB New Yorko Apyg. Kultūros Tarybos Prezidiumą išrinkti:

A. Dimas, A. Samušis, J. Kiau-nė, kun. Dabušis ir kun. B. Mi-kalauskis.

Susirinkimui pirmininkavo J. Brazaitis, sekretoriavo E. Čekie-nė.

TRUPUTI KANTRYBĖS

Greit gaunami iš Europos RA-DIJO kurie gerumu, kaina pralenks visus.

RASOMOS MASINELES jau gautos, jos neturi konkurencijos gerumu ir pigumu.

SVEICARISKŲ LAIKRODŽIŲ ir FOTO APARATŲ didelis pasirinkimas ir galite pasiūsti į Lietuvą labai geromis sąlygomis.

PLUNKSNAKOCIAI su 14 kt. aukso plunksna ir 10 metų garantija. Kaina nuo dol. 7.5. Pui-kios kokybės.

RETO GROZIO ir GERUMO VAIKAMS VEZIMELIAI (vienas vežimėlis turi du vežimėlius, kartu sportinį ir su šilma, ir net su muzika).

KATALOGAS išleistas, kuriame rasite visas Lietuvos kny-gas, gaidas, plokšteles, lietuvių dainininkų įdainuotas, KIPRO PETRAUSKO, A. KUTKAUSKO, SABANIAUSKO, S. GRAU-ZINIO ir kt. TAUTINIUS DRA-BUZIUS vyriškus ir moteriškus, gintaro, odos, medžio dirbinius lietuviškais motyvais. Katal. kainuoja tik 90 c.

Ką bepirktumėte prieš tai pa-siteiraukite pas J. Karvelį, 3322 So. Halsted St., Chicago, Ill., tel. YARdS 7-0677.

Prekęs siunčiame į visas pa-saulio šalis.

ti: J. Karkis, 6831 So. Wash-ton, Chicago, Ill.

• Atsiųsta paminėti Antano Gustaičio Anapus Teisybės. Hu-moristinių kritikos žodį taria Pul-gis Andriūšis. Išleido Gabija, Straign Path, Wyandanch, N. Y. Dail. Romas Viesulas. 144 psl., kaina \$2.20.

• Visuotinio Studentų Sąjungos suvažiavimo rengimo komisiją sudaro: J. Kregždys — pirminin-kas, L. Liškūnaitė, J. Grina, J. Gelaziūtė ir Juozas Liubinskas. Suvažiavimui yra numatomos trys paskaitos. Pirmoji, Lietu-vių Studentų Sąjunga JAV 5 me-tų perspektyvoje. — skaitoma kol. Sauliaus Simoliūno. Antra, Skyrių veikla ir jaunųjų studentų įtraukimas į tą veiklą — Jo-nas Šoliūnas. Trečioji — "Stu-dentas lietuvių politinėje veiklo-je" — Antanas Laucius.

BOSTON

Washingtono saskrydžio ir jo dalyvių atžymėjimas

Lapkričio mėn. 17 d. 7 v. v. Tautinės S-gos namuose įvyks Washingtono saskrydžio ir jo dalyvių atžymėjimo iškilmingas susirinkimas. Programoje: Prof. Dr. Vyta. Čepo paskaita, praneši-mai iš saskrydžio, dalyvių atžy-mėjimo aktas, pobūvis šokiai.

Tautinės S-gos rajoninis suvažiavimas

numatomas gruodžio mėn. pir-moje pusėje. Laukiama žinių iš Waterburio, Worcesterio ir Na-shua.

J. Vaitėjurgis.

Tautinės S-gos Bostono skyr. Vasario 16 d. gimnazijai remti būrelio vadovų, išrinko spalio mėn. 27 d. skyr. narių susirinki-mas.

Tautinės S-gos atstovai ALTE — Ignas Vileniškis, Ant. Matjoška, Ed. Cibas ir J. Rautkys.

Naujų Metų sutikimą

Tautinė S-ga rengia gruodžio 31 d. 10 v. v. Bus meninė dalis. Pakvietimai tik iš anksto užsisa-kius. Gaunami pas S-gos narius.

Korp. Neo-Lithuania

sueiga, metinė šventei atžymė-ti, įvyks lapkričio mėn. 11 d. 5 v. v. Tautinės S-gos namuose.

Isteigta Džamboro Fondo atstovybė

Bostone įsteigta Džamborės Fondo Atstovybė. Atstovybės Valdyba išsiuntinėjo aukų lapus visoms organizacijoms. Visuomenę prašoma aukoti. Aukas siųsti atstovybės kasininkui F. Karosienai — 259 Athens St., So. Boston. Šiuo reikalu atstovybės sekr. Ignas Vileniškis lapkr. mėn. 4 d. kalbėjo per Laisvės Varpo radiją.

Karių Ramovės

susirinkimas įvyks lapkr. 25 d. Bus minima Liet. Kar. šventė. Bostono ramovėnai, kad ir kei-čia kelias kartus savo vadovybę, bet veikimas neina pirmyn.

tuntininku pasirašys...

lis.

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigiai kaina atsispausdinti pro-fesines korteles, įvairias Menkias, va-karams šlėtus, vestuvių pakvieti-mus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: 422-1-6344

NAUJAUSI 1956 M. MODELIAI

Vokiškų radijo aparatų su visais patobulinimais. Lengvai ima Europa. Turi visas bangas. Yra ir su patefonais.

Atstovas S. GRABLIAUSKAS
5 Thomas Park, S. Boston, Mass.
Tel.: AN 8-5467

Clevelande atstovas
A. JOHANSONAS —
7616 Decker Ave., UT 1-3465
Reikalingi atstovai visuose didesniuose miestuose. Rašyti S. Grabliauskui.

NAUJI MODELIAI IMPERIAL

radio aparatų. Drauge patefonas ir baras. Vi-sos bangos. Nepaprastai gražūs.

Pirk šius aparatus — niekad nesigailėsi!

SANTARIEČIŲ GYVENIME

Sužibusios laisvės išblėsimas Vengrijoje ir Vakarų demokrati-jų, ypač Jungtinių Amerikos Valstijų, nenoras efektyviai padėti Laisvės Kovotojams smar-kiai pribloškė mus visus. Pasku-tinėji žūstančiųjų pagalbos šaukimo žodžiai giliai įsirėžė lie-tuvių jaunimo širdyse. Juk Ven-grijos pirmųjų eilių kovotojai buvo mūsų bendraamžiai. Tega-lime viltis, jog jų aukos nebus veltui sudėtos...

Mūsų jaunimas buvo pirmieji, kurie iš mūsų visuomenės, re-agojo į įvykius kiek šalys leido. Jaunimo Peticijos Komitetas tuo-jau pasisuntė telegramas preziden-tui Eisenhoweriui ir amba-sadoriui Lodge. Lietuvių dalyva-vimas demonstracijose New Yorko buvo jaunimo organizuotas, dalyvauta skaitlingai protesto demonstracijose Detroito. Tenka pasidžiaugti, jog santariečiai vėl parodė savo dinamizmą ir dar-bingumą būdami protestų inia-ciatorių ir pirmųjų dalyvių eilė-se.

Tačiau reikia pasiryžti ateityje reaguoti dar greičiau ir pada-ryti dar daugiau. Dirva reikia rengti visą laiką, nes kai išmu-ša valanda, pirmu laiku ieškoti ke-lių ir būdų savo tikslų atsieki-mui. Visi santariečiai ir visas lietuvių jaunimas turi užsibrėž-ti:

1. Nepaliaujamai reaguoti lai-škais ir telegramomis valdžios pa-reigūnams į visus įvykius Lietu-voje ir Rytų Europoje.

2. Užmegsti kaip galima arti-

Bostono studentų susirinkimas

įvyks Tautinės Sąjungos namuo-se lapkr. 9 d. 7 v. v. su arbatele ir šokiais.

Jonas Kasmauskas,

gerokai sustiprėjęs, vėl daugiau laiko praleidžia savo įmonėje.

Tautinė S-ga jį iširinko Garbės Pirmininku.

Ed. Eitavičius ir E. Mickėnas

pradėjo studijas, Bostono South Colegijoj.

Justinas Vaitaitis

perorganizavęs Lituanistikos mo-kyklą, skėmingai ėmėsi jai va-dovauti ir 1956-57 mokslo me-tams.

Bostono Zalgirio Tunt

lis.

mesnius ryšius su kitais paver-gtųjų tautų studentais bendrai akcijai.

3. Ieškoti galimybių paveikti viešąją JAV opiniją mūsų nau-dai laisvais redakcijoms, straips-niais spaudoje, paskaitomis, or-ganizuotoms demonstracijoms ir visomis progomis ir asmenisku ryšiu su Amerikos politikais, laikraštininkais, pedagogais bei kitais įtakingais žmonėmis.

Tik tokius darbus atlikę galė-sime jaustis nors truputį prisidėję prie didžiosios kovos.

Detroito įvyko pasitarimas

Santaros veiklos reikalais daly-vaujant vietos valdybos nariams J. Gilvyčiui, S. Šmolėnui, Biu-letinio "Santara" redaktoriui Z. Rekašui, administratoriui J. Šostakui bei kitiems Detroito skyriaus veikėjams. Centro Val-dyba atstovavo pirmininkas R. Mickėlas. Plačiai buvo apsver-ta ruošiamos žiemos stovyklos per Kalėdų atostogas klausimai.

Santaros Centro Valdybos se-kretoriatą sudaro Dalia Jukne-vičiūtė, Danutė Sakalauskė ir Danutė Žygalė. Sekretoriatas jau yra atlikęs visą eilę darbų, surištų su Santaros administra-cija.

Lietuvių Studentų Sąjungos New Yorko skyriaus sudarė Poli-tinės Akcijos Komitetą, kurio jėga santariečiai Algis Garu-skas ir Leonas Sabaliūnas. Kom-itės pastangomis pasiūstos re-zoliucijos prez. Eisenhoweriui reikalaujant imtis žygį, kad ru-sų kariuomenė apleistų Vengriją bei kitus okupuotus kraštus, o Vengru Tautiniam Komitetui pa-reiškiant solidarumą.

Studentų Sąjungos suvažiavi-mo Rengimo Komitetoje dirba L. Liškūnaitė.

Iš spaudos išėjo pirmas nume-ris anglų kalba biuletenio "Lithu-

an Scout Activities", kurio tikslas yra perduoti žinias apie lietuvių skautų veiklą egzilyje.

Leidėjas Brolijos Užsienio Sky-rius, redaguoja Leonas Sabaliū-nas. Pirmasis numeris išleistas gražiai, taisyklinga anglų kalba daro labai malonų vaizdą. Biule-tenis bus siunčtinamas viso pa-saulio skautų sąjungoms, jų spaudai ir įtakingiems skautų veikėjams. Tai dar vienas didžiai sveikintinas jaunimo žygis Lie-tuvos byloje.

Per Padėkos šventę Chicagoje įvyksta vakarienės metu programos paruošimo rūpinasi Leonas Narbutis. Visi santarie-čiai kviečiami pobūvyje dalyvau-ti ir kartu praleisti išvakarės prieš Studentų Sąjungos suvaži-a-vimą.

Detroito santariečiai surengė nuotaikingą savo skyriaus šokių vakarą gražioje ponų Sims rezidencijoje. Vakarą paslėkimui daug pastangų iškėlė Jaunus Gil-vyčius, Detroito Santaros sky-riaus pirmininkas, Jonas Šosta-kas ir Zenonas Rekašius. Pobū-vyje dalyvavo visa eilė svečių, jų tarpe ir būrys santariečių iš Chicago.

Chicago skyriaus pirmininkas Ramojus Vaitys atstovavo San-tarą ir tarė sveikinimo žodį Aka-deminio Skautų Sąjūdžio 32 me-tų sukakties minėjime, o vice-pirmininkas Julius Lintakas — Korporacijos Šatrija šventėje.

Pranas Būnas įeina Studentų Sąjungos New Yorko skyriaus valdybon, o Saulius Simoliūnas išrinktas į Detroito skyriaus val-dybą.

Inž. St. Radzevičiui mirus san-tariečiai reikią nuširdžia užuo-jautą Vytautui Kavoliui.

JUOKTIS SVEIKA!

Linksamos saulėtos nuotaikos įgys skaitydami humoro ir savikritikos žurnalą

PELEDA

Išleista kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn. Rašykite šlauden: PELEDA, 231 Wallace Ave., S. Welland, Ont., Canada.

Prenumerata metams \$1.00 į visus pasaulio kraštus. Atskiras numeris 30 cent.

Rasomosios mašinėlės visų geriausių firmų, o jų tarpe gar-siausios SMITH-CORONA, bet kurios kalbos raidynais, — iš Lietuviškas raidynas greta pil-no ir nepakeisto amerikoniško. Kainos nuo \$67.50 ir aukčiau smokėtinai. Naujausi modeliai V. BARTKUS, Adr.: 1031 Amel Rd., Cleveland 3, Ohio. Telef.: UT 1-4914.

"Medžio Drožiniai Gimtojam Kroštui Atsiminti"

Igno Končiaus albumas

kalba į save tarsi niekas ne žodžiais, bet drožiniais.

Gaunama pas knygyne pildytus ir pas leidėją: L. J. Končius, 76 Washington St., Boston 22, Mass.

223 puslapiai. Daugiau 100 nuotraukų. Kieti viršai.

Kaina \$10.00

Didžiausi turtai Clevelando bibliotekoj

— Koks įrašas yra ant Laisvės Statulos ir kas yra jo autorius? Kokia alga gauna Ohio valstybės gubernatorius? Ką reiškia sutrumpinimas WHO? Ar galima gauti telefono numerį ir adresą Jurgio Vaitkaus, gyvenančio Los Angeles mieste? Kokia yra italų automobilų Fiat metinė produkcija?

Tai yra tik keli pavyzdžiai klausimų, kuriuos greitai ir tiksliai gali atsakyti Clevelando Centrinė Biblioteka. Bendrosios Informacijos (Reference) Departamente tam tikslui yra įtaisyta stiklu aptvertas rašomasis staliukas su telefonais ir skubios informacijos storių knygom. Kompetentingi, greitos orientacijos bibliotekininkai atsako klausimus asmeniškai, telefonu, paštu, ir telegrafu. Bet jų naudojamos knygos sudaro tik dalį visų informacijos šaltinių. Įvairūs departamentai turi ištaisyti rinkinius įvairių įvairiausių žodynų, enciklopedijų, indeksų, almanachų, atlasų ir panašių knygų. Vienos iš jų yra specifinio, kitos bendro pobūdžio.

Tačiau ne visi klausimai, atelantys į biblioteką yra tokie nesudėtingi kaip čia paminėti. Kai kurie iš jų reikalauja ilgesnio ieškojimo ir gilesnių studijų. Pilietai, kurie nori sužinoti kokį vaidmenį religijai vaidina Indijos gyvenime arba kaip technologinė pažanga veikia žmogaus psichiką, paprastai yra pasitinkami į kitus departamentus, kurie specializuojasi toje srityje ir turi surinkę atitinkamą medžiagą.

Clevelando Viešosios Bibliotekos Sistema buvo įkurta 1869 metais su 6,000 knygų. Dabar šis pastatas centre buvo atidarytas 1925 m. Jis buvo pastatytas miesto lėšomis ir kainavo 5,000,000 dolerių. Sumažinimui gaisro pavojaus jo pagrindinei struktūrai nebuvo pakenkta nei gabalėlio medžio.

Pirmoji Amerikoje įvesta departamentinė sistema, Clevelando biblioteka tapo savo rūšių eksperimentu. Ji išaugo į vieną didžiausių ir populiariausių bibliotekų visame krašte. Pagal statistinius duomenis, surinktus Baltimorėje, iš Clevelando bibliotekos 1955 metais buvo išsiųsta daugiausia knygų: 6,76 per capita. Palyginus su kitais didmiesčiais tai yra labai geras vidurkis. New Yorkas turi 3,32, Philadelphia 1,96, Čikaga 2,35. Antroje vietoje stovi Minneapolis su 6,14 knygomis per capita.

Apsilankius Clevelando centrinėje bibliotekoje, tarnautoja, sėdinti prie informacinio lango, nurodys kur ir ką surasti. Kadangi beveik pusė visų lankytojų ateina pasieškoti "geros knygos", jų dėmesys paprastai yra nukreipiamas į taip vadinamą Populiariųjų Skyrių (Popular Library). Čia knygos sugrupuotos pagal eventuales skaitytųjų interesus tiesiog siūlyti siūlosi būti paaimamos. Nuo efemerinių romanų iki nemirtingų klasikų kiekvienas čia suras ką nors prie širdies.

Vertimai iš svetimųjų ir anglų kalbą yra sugrupuoti atskirai. Jeigu kas sugraba paskaityti vengriškai, itališkai ar rusiškai — tam kelias aiškus į Svetimtautišką Skyrių (Foreign Division). Čia ir lietuvis suras sau knygą; o Lietuvių Dienas pamatys gražiai išrikuotą kartu su kitų tautybių žurnalais. Gal kai kas nusivils permaži lietuviškų knygų pamatę. Čia reikia paaiškinti, kad vadovybė yra nusistatčiusi neleisti knygoms likti ant lentynų. Todėl reguliariai daugybė tomų yra išsiunčiama į skyrius — bibliotekas įvairių kolonijų kaimynystėje — kur jos greitai patenka į apyvartą.

Populiariausią skyrių neapima visos literatūros. Todėl skaitytąją, kuris yra suinteresuotas poezija, drama, literatūros kritika, istorija bei žurnalizmu bus nukreiptas į taip vadinamą Literatūros Skyrių, kuris paprastai

JANINA NAVICKAITĖ

sutraukia rimtesnę publiką — miesto intelektualus.

Pasiskaitymas betgi nesužieda vien iš knygų. Didelė dalis skaitytojų mėgsta žvilgtelėti į naujausią žurnalą ar laikraštį. Biblioteka reguliariai gauna tūkstančius žurnalų ir šimtus laikraščių, kurių nemažai suplaukia kaip dovanos, ypač iš svetimtautiški.

Praktiškų interesų žmogui paprastai tenka kelti į antrą aukštą. Technologijos Departamente jis suras knygas ir žurnalus griežtųjų ir pritaikomųjų mokslų. Šis departamentas yra ypač stiprus chemijos, cheminės technologijos ir metalurgijos. Jo kolekcija apie penką yra antra didžiausia visoje Amerikoje. Biblioteka taip pat naudojasi Clevelando Inžinierių Draugijos 4,000 tomų rinkiniu ir kitais privačiais rinkiniais.

Tačiau tikroji bibliotekos pažiba yra jos Biznio Informacijos Biuras. Suorganizuotas 1930 metais energingosios panelės Vormeiker jis greitai išsivystė į vieną geriausių organizuotų biznio informacijos centrų visame pasaulyje. Neseniai vienas New Yorko bankininkas nuvyko į Londoną pasirinkti medžiagos apie infliaciją ir buvo pasinformuotas, kad Clevelando centrinė biblioteka turi daugiausiai medžiagos šituo klausimu.

Šalia Technologijos yra Sociologijos ir Švietimo Departamentas, pagalbintis susidomėjusiems politikos, ekonomijos, socialinės bei švietimo problemomis. Dalis šio departamento medžiagų yra patalpintos Miesto Rotušėje, ypač miesto savivaldybės klausimais.

Tame pačiame aukšte dar yra Istorijos ir Biografijos Departamentas. Prie jo yra priskirtas Kelionių Biuras, kuriame yra teikiama nemokama informacija įvairiais kelionių klausimais. Šis biuras bendradarbiauja su turistų draugijom, Prekybos Rūmams ir visu rūšių susisiekimo bendrovėm. Nors jis neturi komercinio aspekto, bet yra labai populiarius turistiniai nusiteikusių visuomenės tarpe. Aplamai paėmus, šis departamentas yra garsus anglų, vokiečių, ir italų istorijos rinkiniais, prancūzų memuarais, rusų raudonaisiais archyvais, Amerikos civilinio karo ir heraldikos kolekcijom.

Čia reikia pastebėti, kad biblioteka turi labai brangių rinkinių, kurių dauguma buvo gauta kaip dovanos iš privačių asmenų ar organizacijų. Ypatingo dėmesio yra verta John G. White Kolekcija, kuri yra pastato trečiame aukšte. Ponas White atidavė bibliotekai savo 50,000 knygų ir rankraščių rinkinį, kuris po jo mirties, 1928 metais, buvo papildytas dar 30,000 tomų ir jo pasaulinio garso šachmatų kolekcija. Ši pastaroji susideda iš knygų, paveikslų ir šachmatų figūrų, iš kurių Stauntomo ir Kinietiškoji dramblio kaulo yra bene pačios vertingiausios.

John G. White Kolekcija, reprezentuojanti apie 6,000 kalbų ir dialektų, susideda iš rytietiškos literatūros, tautosakos, Europos ankstyvosios literatūros: viduramžių kronikų, katalogų ir vėlesnių manuskriptų. Amerikoje tik Harvardo Universiteto folklorinė kolekcija yra didesnė už clevelandinę.

Šalia šito didžiojo rinkinio kiekvienas departamentas gali pasididžiuoti savo liuksusiais rinkiniais — dovanomis, gautomis iš įvairių šaltinių. Garsus architektas Charles F. Schweinfurth mirdamas paliko Meno Departamentui savo privačią biblioteką, kuri yra ypač stipri gotiko ir renesanso periodų architektūra. Tame pačiame departamente, Muzikos Skyrių, rasime net kelius privačius rinkinius. Net ir fortepijonas, skirtas lankytojų skambinimui, yra as-

meniška dovana viešajai bibliotekai.

Muzikai ir muzikos mėgėjai šitame skyriuje suras daug vertingos ir įdomios medžiagos knygų, žurnalų, gaidų, partitūrų ir plokštelių. Besidomintys svetimomis kalbomis čia gali pasiklausyti arba ir namo parsinešti linguafonus — plokšteles su vadovėliais.

Šalia Meno randasi Filosofijos ir Religijos Departamentas, sutelkęs medžiagas dar ir psichologijos, mitologijos ir taip vadinamų pseudo — mokslų srities. Čia publika yra labai spalvinga. Šalia vienuolės čia pamatysi sėdintį rabiną, šalia filosofijos profesoriaus astrologijos specialistę. Įdomu pažymėti, kad didžiausias nuosimtis šio departamento lankytojų yra katalikai (kaip religija) ir mokytojai (kaip profesija).

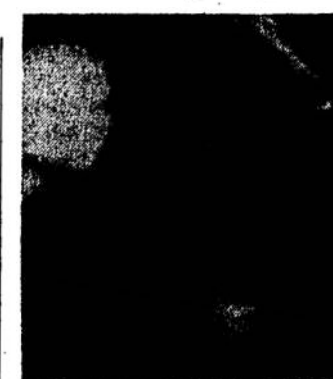
Iš visų departamentų arčiau siet prie širdies šio straipsnio autoriui yra Jaunimo Departamentas, kuris rūpinasi Amerikos jaunimo reikalais. Taip vadinamas Stevenson Kambarys yra pirmasis šios rūšies bandymas Amerikos Viešųjų Bibliotekų Sistemoje. Skirtas jaunimui nuo 14-21 metų amžiaus jis yra kaip savos rūšies laboratorija, kurioje ieškomi būdai ir priemonės pagerinti skaitymo lygį, sudominti jaunimą klasine literatūra, teikti visokeriopą informaciją ir pagalbą mokslo ir skaitymo problemose. Glaudžiai su šiuo departamentu bendradarbiaujant įvairiom švietimo ir socialinėm įstaigom jaunimui yra ruošiamos įvairios programos, diskusijos, pasirodymai ir pan. Bet apie bibliotekos organizuojamas programas jaunimui ir aplamai visuomenei bus parašyta kitam straipsnyje.

Kaip Stevenson Kambarys yra skirtas jaunimui bei jo vadovams, taip Lewis Carroll Kambarys yra skirtas vaikams, jų tėvams ir mokytojams. Ne vienam pasaulio krašte vaikai neturi tokios gausios, spalvingos ir lengvai prieinamos literatūros kaip Amerikoje. Bibliotekoje jos parinkimas yra labai rūpestin-

ALDONA STEMPUŽIENĖ BOSTONE

Lietuviai yra kita dirva talentams ugdyti. Negalima tarti, kad sava kultūra ir menais jie visai nesidomėtų, bet ir dailės parodose, ir koncertų salėse, ir vaidinimuose jie yra perdaug skeptiški, santūri ir šalti. Tuo tarpu augmenija yra tik ten įvairi ir turtinga, kur yra pakankamai žilimos. Aš nežinau, kaip ten Clevelande yra su Aldona Stempužiene, turinčia apimtą davinį būti mylima dainininke, bet greičiausia tikrovė bus ši: savam sodžiui pranašų nebūsi. Todėl sąmoningai šio rašinio antraštę padėjau tokią, kokią ją matot (tiksliau būtų buvę pasakyti — Laisvės Varpo koncertas Bostone). Tegu, manau, Clevelando lietuviai užgula tuos žodžius, tegu susižvalgo, tegu pasišneka ir... susipranta.

Į Bostoną Ald. Stempužienė atvyko lapkričio 2 d., porą vakarų repetavo su komp. J. Gaideliu, laisvalaikio lankė pažįstamus, o lapkričio 4 d. pasirodė So. Bostono didelėje ir akustiškai nedė-

kingoj koncertų salėje. Taigi viešnia teko matyti kasdienišką — malonią, linksmą ir išmintingą, ir nekasdienišką — koncertantės elegantiškam drabužiui. Tai šauni moteris, turinti ryžto bei drąsos pasirinkti labai sunkų, vingiuotą ir kieta kelią. Aplinkybės, kad Ald. Stempužienė teko sutikti koncerte ir šalia koncerto, labai palengvina šių sakinių rašymą.

Negausus yra lietuvių dainininkų prieauglis svečioje šalyse. Jeigu jaunąją solistą kartą pradėsime apžvelgti nuo tų, kurie nebuvo įžengę Lietuvos Operos scenon, tai ryškesnių veidų tematoje tik keletą — Aldona Stempužienė, P. Bičkienė, St. Baranaukas, Vac. Verikaitis ir gal St. Citvaras, kurio dar neteko išgirsti. Atseit, tik penketas. Miniū tik šiuos vardus todėl, kad visi jie mokėsi, brendo ir scenon žengė jau ne savam krašte. Nevisada buvo lengva dainininkui prasikalti Lietuvoje, bet vis dėl to ten nebuvo tų sunkumų, kuriuos kiekvienas turi sutikti šioje žemėje, kur teatro ir muzikos gyvenimas yra privati biznio nuosavybė. Lietuvoj kai kurie

mūsų solistai, kai pradėjo savo karjerą su reginiais dainavimo mokyklomis, tai beveik su kuo pačiais trūkumais ją ir baigė. Čia, ypač JAV, norinčiam patekti scenon, yra žymiai didesnė konkurencija, taigi ir daug sunkesnis kelias kopti į aukštumas. Tačiau tų sunkių sąlygų negalima vertinti tik neigiamai. Dainininką jos verčia labai rimtai dirbti, verčia sukaupti visas jėgas, nugalėti dainavimo techninius sunkumus, įveikti muzikos stilius, susidaryti savaimingą atlikėjo veidą. Tos kietos sąlygos padarė, kad Stoska, Kaskas ir Brazis buvo Metropolitan Operos solistai. Be abejonės, tos pačios sąlygos kaltos, kad Aldona Stempužienė ir Vac. Verikaitis jau šiandien yra aukštos klasės dainininkai. Mes visomis jėgomis turėtumėm jų pastangas remti, kur begalėdami jiems padėti ir drauge susirūpinti, kad dainininkų prieauglio šeima yra tokia negausi. Argi dainuojanti tauta jau nebeturėtų balsingų jaunų moterų ir vyrų? Ak, o jie, jeigu audringo žygio nepabūgtų, galėtų toli nunešti ir aukštai iškelti lietuvių genijaus vardą...

Aldonos Stempužienės pasirodymas Bostone daug kam buvo staigmena. Jau dažnu atveju mes pradedam priprasti prie "savybės vakarų" dvasios ir meninio lygio, nereikiama didelių reikalavimų, šaltai paplojam ir tylūs išsikirstom. Aldona Stempužienė suvijo nauju pajėgumu, brandumu ir subtiliu dainuojamųjų dalykų pajautimu bei išgyvenimu. Visų pirma — tai malonus ir šilto tembro mezo-sopranas, visuose registruose išlyginatas ir gerai valdomas. Aukštosios jos gaidos yra skaidrios ir laisvos. Tokios dainavimo meno technikos pasiekusi, Aldona Stempužienė nesunkiai apvaldo dainuojamo kūrinio stilių ir lengvai nugalėi vokalius sunkumus. Jos muzikinė frazė yra išdailinta ir išjaušta, kūrinio dvasia ir tema įsisąmoninta. Tai rodo, kad ir muzikinės kultūros požiūriu dainininkė yra laimėjimų aukštumoj. Ypač tai muzikinės kultūros lygį ir solistinį pajėgumą Aldona Stempužienė mums parodė, kai koncerto pabaigoje padainavo dvi dideles ir sunkias arijas — G. Meyerbeerio iš Le Prophete ir G. Verdi iš Don Carlos. Mezo-sopraniniu ir karmeniniu temperamentu sužvilgo būsiai padainuota arija iš Bizet operos Carmen.

Įdomus ir savaimingas Aldonos Stempužienės repertuaras. Liūdesys ir rauda yra pagrindiniai to repertuaro bruožai. Besiklausydamas tų dainų, aš nejučiom prisiminiau havajiečių melodijas, kurias, berods, Blasco Ibanez aptarė, kaip prarastos tautinės laisvės ilgesio dainas. Taip, laisvės ilgesys skamba ir mūsų širdyse. Dainuodama E. Gailevičiaus, K. V. Banaicio ir V. Jakubėno harmonizuotas liūdies dainas, Ald. Stempužienė parodė gilų ir subtilų mūsų liūdies poetikos ir melodikos supratimą, jausmingą ir nepertemptą liūdesio išgyvenimą. Ji yra teisinga sakydama, kad liūdies dainos atlikimas nėra lengvesnis už efektingos operinės arijos padainavimą. Jei klausytojų plojimai yra šokia tokia pasisekimo rodyklė, tai V. Jakubėno Piemenėlio ar Piemenėlės raliavimas buvo itin subtiliai išgyventas ir padainuotas. Originalinių liet. kūrinių Ald. Stempužienė padainavo Č. Sasnausko Užmigo žemė, D. Lapinsko Serenadą, B. Budriūno Šauksmą ir V. Jakubėno Žemė kryžių ir smūktelių. Visos tos dainos įdomios, visos buvo su įsijautimu ir gražiai padainuotos. Noriu išskirti tik Č. Sasnausko vokališką labai nelengvą kūrinių Užmigo žemė, todėl, kad mūsų solistai beveik niekad jo nedainuoja, ir D. Lapinsko Serenadą. D. Lapinskas yra jauniausias mūsų kompozitorius, dar ir dabar tebestudijuojas kompoziciją Bostono konservatorijoje. Jo Serenada sukurta moderniosios muzikos dvasioj, turi savaimingą mintį ir

yra įdomi balso vedimo ir fortepioninio pritarimo darnoj. Dėmeno trūkumais, tai beveik su kuo pačiais trūkumais ją ir baigė. Čia, ypač JAV, norinčiam patekti scenon, yra žymiai didesnė konkurencija, taigi ir daug sunkesnis kelias kopti į aukštumas. Tačiau tų sunkių sąlygų negalima vertinti tik neigiamai. Dainininką jos verčia labai rimtai dirbti, verčia sukaupti visas jėgas, nugalėti dainavimo techninius sunkumus, įveikti muzikos stilius, susidaryti savaimingą atlikėjo veidą. Tos kietos sąlygos padarė, kad Stoska, Kaskas ir Brazis buvo Metropolitan Operos solistai. Be abejonės, tos pačios sąlygos kaltos, kad Aldona Stempužienė ir Vac. Verikaitis jau šiandien yra aukštos klasės dainininkai. Mes visomis jėgomis turėtumėm jų pastangas remti, kur begalėdami jiems padėti ir drauge susirūpinti, kad dainininkų prieauglio šeima yra tokia negausi. Argi dainuojanti tauta jau nebeturėtų balsingų jaunų moterų ir vyrų? Ak, o jie, jeigu audringo žygio nepabūgtų, galėtų toli nunešti ir aukštai iškelti lietuvių genijaus vardą...

Laisvės Varpo koncerte, šalia Aldonos Stempužienės, pasirodė baritonas Stasys Liepas ir aktorius Vitalis Zukauskas. Solistams akompanavo komp. Julius Gaidelis. St. Liepas Bostone yra "savojo sodžiaus pranašas". Jo pastangas mes nuosirdžiai vertinam, jo brandų dainavimą nebologai pažįstam. Ir šiame koncerte St. Liepas buvo pajėgus ir vertingas dalyvis. Vitalis Zukauskas simpatingas ir gabus humoreskų atlikėjas. Ir Bostone keletas jo "numerų" buvo prieekiausių. Tik, tai ir pats Vitalis žino, jo žanras nelabai derinasi su rimtosios muzikos koncertais. Deja, šiose sąlygose koncertų rengėjams sunku išvengti šiupinio parengimų pobūdžio. Tad ir klausytojas turi prie to stiliaus derintis ir kiekvieną dalyvį vertinti tik jo meniniam deramui mąstui.

Kad šis koncertas Bostone įvyko, kad jame pasirodė laureatė Aldona Stempužienė — padėkai ir pagarba priklauso kultūrinio ir visuomeninio radio pusvalandžio Laisvės Varpo vadovui Petrai Viščinui. Klausytojų buvo gausi ir jie koncerto išklause su rimtimi ir atsidėjimu. Tai rodo, kad Bostone daugumas mūsų linki, kad Laisvės Varpas skambėtų, kad iš 30 min. jis pavirstų nors valanda.

St. S.

PHILADELPHIA

A. L. T. S-GOS SUSIRINKIMAS

Lapkričio 18 d. 3 val. p. p. Lietuvių Banko patalpose šaukiamas visuotinis narių susirinkimas. Darbotvarkėje: Dr. K. Gudėno paskaita, einamieji reikalai ir kt. Po susirinkimo mažas pobūvis. Visi nariai su žmonomis kviečiami dalyvauti.

BENDRUOMENĖS METINIS SUSIRINKIMAS

Šaukiamas gruodžio mėn. 2 d. Šv. Andriejaus parapijos salėje. Bus renkama valdyba. Esamoji valdyba nors buvo ir darbinga, bet turėjo ir daug sunkumų. Nepasisekė radijo val. piknikas ir kt. Ypač daug trūkumo sukėlė keleto asmenų per spaudą akcija. Bendruomenės Valdybai nutarus kviešti min. St. Lozoraitį, tuo pakenkdam Bendruomenės vardui. O paskutiniu metu Philadelphiaje įsikūrė dar naujas vienetasis — tai Philadelphia Lietuvos politinės vienybės sąjūdis. Kol kas jo tikslai nežinomi, bet, atrodo, kad prie Bendruomenės veiklos sustiprinimo šio organo įsteigimas neprišidės, nežiūrint ir labai skambaus pavadinimo. Vietos veiklai užtektų Bendruomenės, jei būtų įleiskoma vienybės, o ne gražių žodžių.

Pirmas Philadelphia Lietuvos politinės vienybės sąjūdis darbas buvo VLIKo pirm. J. Matulionio ir VLIKo nario H. Blazo pakvietimas į Philadelphiajį. Įdomu pažymėti, kad tie vadinami nedemokratatai, kurie nelaukia Matulionio Philadelphiaje nesijaudina ir nedaro intrygų, nes supranta ir žino, kad kiekvienas turi teisę kalbėti ir pareikšti savo nuomonę, tuom tarpu kai Lozoraitį pakvietus, ant demokratinės spaudos, visa lietuviškoji Philadelphia visuomenė nemiegojo...

P. M.

Pataik kaimynui prenumeruoti DIRVA!

2000 LAIPSNIU

STROH'S ALUS YRA VERDAMAS PRIE 2000...
PADARO ŠVIESESNIU, SKANESNIU,
DAUGIAU GAIVINANČIU!

Jums patiks

Stroh's

yra šviesesnis!

DABAR UŽ VIETINES KAINAS!

Stroh's yra Amerikos vienintelis ugnim verdamas alus!

SENIAU IR DABAR

Kaip komunistai ruošėsi užvaldyti Ameriką

K. S. KARPIUS

II

Komunistų tinklo plitimas

Dr. Bella V. Dodd, atsidengdama komunistų veiklą Amerikai užvaldyti, savo straipsnyje toliau pasakoja:

Komunistai nevengia įtraukti į vadovybę nežinomus asmenis — juo mažiau patyrę tuo geresni, nes tokie greičiau pasiduoda partijos direktyvoms. Jei prireikia keisti taktiką, tokie tuoj stumiami į šoną.

Komunistų partija naudojo jaudinančius atsisaukimus į antifašistines taisyklaites, privilegijai žmonių į komunistų eiles. Aš pati rijau visus komunistų melus apie Ispanijos pilietinį karą 1936 metais. Komunistų spauda pasisavino patrauklų žodį „lojalistai“ ir visus, kurie buvo prieš tai, vadino Franco fašistais. Tas daugelį suklaidino.

Komunistų partijos vadas Earl Browder skelbė pasitikėjimą Stalinu, kuris statė Rusijoje socializmą. Ir tik Stalinu dėl to, kad jis buvo apsukrus santykiuose net su darbo klasės priešiniais, tokiais kaip anglai ir Amerikos kapitalistai.

Daug mano laiko praėjo dalyvaudant suvažiavimuose. Jokia Amerikos mokytojų konvencija nepaėjo komunistų partijos nepastebėta. Ypatingos pastangos buvo dedamos reikalavimui federalės valdžios paramos viešų mokyklų programai. Albertas Blumberg iš John Hopkins Universiteto buvo sumaniausias komunistų agentas Amerikos mokytojų sąjungoje.

Nėra abejonės, kad Earl Browder buvo arti pasaulinės jėgos šaltinių. Asmenys, kurie mokėdavo savo šimtinės įžangos mokyklų fondui, tapo dalimi grupės, kurią Earl Browder toliau vadino „progresyviu biznio žmonės“, reikią tokie, kurie sutiko remti ir eiti su tarptautinio komunizmo programa. Jie buvo viliojami būsimais padidėjusiais pelniais iš prekybos su Rusija. Jų mokama kaina nebuvo svarbu tiems visko perpilniems žmonėms, kurie manė, kad pasaulis yra jų naudojimosi šaltinis. Ta kaina tačiau buvo sudėjimas pasitikėjimo ir pagarbos komunizmui savo šalyje ir sovietų vadams užsienyje.

Pereina komunistų partijos centras

Aš apleidau mokytojos vietą Hunter Kolegijoje, jausdama, kad toliau negaliu tarnauti dviejiems ponams. Į komunistą aš nežiūrėjau kaip į konspiraciją; man jis buvo gyvenimo filosofija, kuri aukštino „mažąjį žmogų“ (liaudį).

Mano tėvas mirė 1939 metais, motina mirė 1941 metais. Vyras gavo atskirymą ir neužlgo jis vedė kitą. Tie įvykiai pastumdė mane visiškai įsijungti į mano darbą partijai.

Sausio mėnesį 1944 metais, aš jau buvau pilna partijos darbuotoja partijos nuosavo namo devintame aukšte New Yorke, kur man buvo pavesta organizuoti partijos teisinę programą. Bet svarbiau negu tas, mano žinioje buvo telsiniai darbai unijoje, ypatingai unijos valdžios tarnautojų visų valstybių, valstybių ir miestų apimtų; taip pat masinės organizacijos moterų ir jaunimo organizacijos.

Visame partijos didžiulame pastate jautėsi nepaprastai gera nuotaika ir optimizmas. Browderio knyga, „Pergalė ir po jos“, skatino komunistus jungtis į visą Amerikos pagrindinį gyvenimą. Mums darėsi labiau aišku, kad nauja era jau čia pat, ir kad sulyg Lenino tėzės kapitalizmas

gyvena paskutines savo dienas. Partijos vadai skelbė, kad kapitalizmo gėdynė atėjo galas, kad Teherano sutartis nubraukė Muencheną, ir kad Sovietų-Amerikos santykiai po karo tėsės neribotai. Kartu su Amerika, sovietai išspręs pasaulio kolonijines ir visas kitas problemas.

Komunistų santykiai su Rooseveltu

Visą gruodžio mėnesį 1943 metais, mūsų įstaigoje nebuvo kalbama apie nieką kitą kaip tik apie Teheraną. Kas toje Roosevelt ir Churchillio konferencijoje su Stalinu įvyko mums nebuvo aišku. Mes tik žinojom, kad Browder rašo savo kitą knygą apie tą konferenciją.

Artistai ir rašytojai, kurie šliejosi prie komunistų, pradėjo interpretuoti Teheraną savo kūriniuose. Visokiam komunistiniam veikimui Teheranas buvo vadovaujantis raktas. Kurį laiką ta linkmė gaubė mus gera nuotaika ir saugumu, tačiau sausio mėnesį 1944 m. pradėjom nugarsti nepasitenkinimus dešimtimis aukšte, partijai rengiantis savo būsimai konvencijai.

Tarp vadų kilo varžytinės. Išmetus iš partijos vadovybės Kalifornijos komunistų organizatorių, dalykai vėl aprimo. Mes jau tūrme partijos svorį einamuose Amerikos reikaluose.

Prisitaikymui Amerikos reikalavimams, kadangi Rusija buvo Amerikos karo sąjungininkė, įvykusioje konvencijoje komunistų partija vienbalsiai nutarė likviduoti, bet ten pat tuoj bu-

vė priimta kita rezoliucija ir partija atsistatė Komunistų Politinės Sąjungos vardu. Ir aš patikau į jos vadovybės pažais viršūnes. Tapau komunistų vidutinio rėlio nare.

Naujo pasivadavimo priėmimas sutaisė daugelį pedžio partijoje ir už jos ribų. Aš žinojau, kad viena būtiniausia ir neatidėliojama priekastis naujo pasivadavimo buvo mums komunistų vadams tiesti pagrindą Rooseveltui išrinkimui prezidentu, nes Browder pirmtinis visose šalyse viešai paslėpė į rinkti ketvirtą terminui.

Partijos pavadinimo pakeitimas ir pasaulinio komunizmo ei-

ga dabar buvo remiamas Rooseveltui padėti Sovietų Sąjungai bendrai koegzistuoti ir palaikyti Sovietų-Amerikos vieningumą po karo.

Jei tas pažadas bus išlaikytas ir įvyks komunizmo siekimas užvaldyti pasaulį bus galimas pasiekti diplomatinio vieningumo, išelšančiu iš Amerikos-Sovietų santykių, nėra jokios prasmės egzistuoti partijai, vedančiai į militarinę klasių kovą. Naujai komunistų sąjungai teikia tik vadovauti socialinėms, ekonominėms idėjoms, vedančioms Ameriką į visišką socialistiškos santvarkos valstybę.

(Bus daugiau)

Vaistininkas Kazys Mažonas

Jo 70 metų amžiaus sukaktį minint

Vaistininkas K. Mažonas gimė 1886 m. lapkričio 9 dieną Gesatų kaime, Mažeikių apskr. po palū Zemaityjos danguimi, nes jis tuo metu ten dažniausia yra apsiūkaukęs. Jis buvo stambių ūkininkų Kaječono ir Antaninos Pabrėžaitės Mažonų šeimoje vienas iš 13 vaikų.

Tėvai buvo nusistatę savo vai-

kus leisti į mokslo, tuo tikslu jie pasistatė Palangoje nuosavus namus ir, kai vyresnieji vaikai ten mokėsi, pati motina gyveno kartu ir jais rūpino, bet vėliau, kai jos vyras Kaječonas, sulaukęs 58 m. amžiaus 1898 m. mirė, motina turėjo grįžti į ūkį. Daugumas vaikų išmire vaikystėje ar jaunėsiame amžiuje, žymiai vyresnis K. Mažono brolis Kaječonas mirė Mintaujoje būdamas aštuntojo gimnazijos klaseje. Iš tos skaitlingos šeimos teuzaugo tik 4 vaikai. Šiandien gyvųjų tarp jų bėra pats sukaktuvinkas ir likusi Lietuvoje sesuo Juzė, kurios likimas nežinomas. K. Mažono motina mirė 1924 m. sulaukusi 76 m. amžiaus.

Sukaktuvinkas, baigęs 1904 m. Palangos progimnaziją, pasirinko vaistininko karjerą. Jo motina neklidė savo vaikams patiemis pasirinkti gyvenimo kelią. Tuo atžvilgiu tais laikais jis sudarė rėta išimtis iš kitų lietuvių, kurie leido savo vaikus į mokslo, tikėdamiesi juos leidžiančių knygų.

Leiskite puikiu Coke skoniui padaryti jūsų šeimą

gerai patenkinanta

Nauja! Coke king-size! Joje daugiau gėrimo... ir labai geras skonis!

Parsinesk namo abiejų didžiū

Gėrus reguliariai daryti! Populiariausia bėna greitam atsigavimui. Čia tai gyvenimas... atsigavimas kiekvienam gurknyje!

Bottled under authority of The Coca-Cola Company by

THE CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY

"Coke" is a registered trademark. © 1954 The Coca-Cola Company

Istorinės tiesos ieškant

(Atkelta iš 1 psl.)

ten rašo: „Jei vėliau ta pati kariuomenė, jau ne mano, bet kitų vadovaujama, negalėjo tęsti to žodžio, jei kai kas buvo nedovatinai apsilėdęs ir nepaaušė tos kariuomenės lemiamoms įvykiams, bet prieš patį įvykių, tyčia ar netyčia, bet susilpnino ją ir pastatė į tokias sąlygas, kad ji negalėjo būti efektyviai pademonstruoti savo ryžto...“ ir taip toliau. Galia, kad čia pat gen. Raštikis nepasakė, kas buvo apsilėdęs, kas tyčia ar netyčia kariuomenę susilpnino ir kas ją pastatė į netinkamas sąlygas. Toks gen. Raštikio tvirtinimas yra nei daugiau nei mažiau kaip neapgaltovos ir nerimtas.

Nuo gen. Raštikio pasitraukimo iš kariuomenės vado pareigų buvo praėję vos 4-5 mėn. ir per tą laiką niekas mūsų kariuomenėje nepasikeitė. Liko tie patys divizionų vadai ir ginklų rūšių viršininkai, tie patys pulkų vadai, karininkai, puskarininkai ir karininkai ir tie patys ginklai. Buvo tik naujas kariuomenės vadas. Pagal gen. Raštikį lietuvių kariuomenės gertumas priklausė tik nuo jo: kai jis kariuomenės vadas — gera kariuomenė, kai jo vietoje kitas — kariuomenė bloga.

Mūsų kariuomenė buvo gera ir gen. Raštikiui vadu esant, bet nebuvo ji blogesnė ir ultimatumo metu. Ir jei gen. Raštikis, ultimatumą svarstant, jau kaip naujas ministeris pirmininkas būtų parėmęs prezidentą, — tikras esu, kariuomenė būtų gavusi įsakymą priešintis bolševikams ir tą įsakymą būtų garbingai vykdžiusi.

ruošti ir kvosti karius į juos dėsytų ir kvotėju, greta farmacijos prof. Petro Raudonickio, buvo pakviestas ir vaistininkas Mažonas, kai jis buvo Centrinio Vaistų Sandėlio vedėju Kaune.

Kada II pasaulinio karo pasėkoje bolševikų armijos pasiekė Lietuvą ir kai prasidėjo daugelio lietuvių traukimas iš Lietuvos į vakarus, daug kas traukė pro Klaipėdą ir tuo metu K. Mažonas su žmona daugeliu buvo parama, globėjas ir patarėjas.

K. Mažonas Klaipėdoje buvo gražiai įsikūręs, be vaistinės turėjo ir nuosavus namus, buvo įsijungęs ir jachtą, su kuria jai pats vadovaudamas ir plaukiodamas po lietuviška vėliava lankėsi Anglijoje, Švedijoje, Norvegijoje ir Suomijoje.

Pagalau ir pats K. Mažonas su žmona, sūniumi ir o šeimai 1944 m. spalio mėn. apėjo pas Klaipėdą, pasitraukė į Vokietiją ir apsigyveno Detmole, anglų zonoje. Čia Raudonickio Kryžiaus įsteigtoje tremtiniam vaistinėje, kuri vėliau pateko į IRO žinion, K. Mažonas išdirbo 4 metus.

1940 m. su žmona, sūniumi ir sūnaus šeima atvyko JAV Clevelandą. Įsikūrimo pradžia kaip ir visada, ypač senesnio amžiaus imigrantams, buvo labai sunki, be to prispaudė sunkios ligos ir eukaktuvinkas ir jo mylimą žmoną Liuciją. Jis ligą nušalino, o jo a. a. žmona pasimirė. K. Mažono šeima — vaistininkų šeima. Jis pats vaistininkas provizorius, žmona buvo vaistininko padėjėja, sūnus taip pat vaist. pad. Jaunojo Mažono žmona Koreivaitė-Mažonienė chemikė-vaistininkė, ir dabar dirba teismo medicinos analizų laboratorijoje Clevelande.

Vaistininkas K. Mažonas, sulaukęs 70 metų amžiaus, didžiulę savo gyvenimo dalį yra pasvėntęs darbui teikti visuomenė vaistus. Jis tą darbą dirbo gerai rašė „Farmacijos žinios“ daug straipsnių iš farmacijos ir vaistininkystės erities. Jis buvo Lietuvos Vaistininkų Draugijos narys ir metinėse draugijos susirinkimuose dažnai buvo renkamas susirinkimo pirmininku.

Kai švietime M-ją auorganizavo vaistininkų padėjėjas pa-

— Kiek yra tiesos autoritetas, teigiamas, kad praeities prieštaringas karštininkas šnipatistinis partijoms ir bolševikams su dvilinkėmis?

— Nors autorius atsiminimuose ir tvirtina, esą „... ir pats Respublikos Prezidentas gen. Fundzevičius priklaidavo, kad jis esąs labai artimas krikščionims demokratams“ ir kad jis „dar būdamas diviziono vado Panevėžy, palaikė artimus ryšius su Panevėžio vyskupu Paltaroku“ (676 psl.), tačiau man asmeniškai niekad neteko girdėti, kad prezidentas būtų priekalstėjęs jam ar kuriam kitam karininkui jo bendravimą su dvilinkėmis arba simpatizavimą krikščionims demokratams ar kuriai kitai politinei grupei.

Mes, kariai, visi žinome, kad gen. Fundzevičius kaip tik prezidento A. Smetonos laikais ir sulaukė laipsnių pasiekė ir labai aukštuose postuose buvo. Jis prezidento Smetonos buvo širdis. Jei prezidentas būtų buvęs nepatenkintas jo įsitikinimais, kitokiais ir išvada būtų galėjęs pasidaryti.

Turėjome tokių pavyzdžių aplink. Plačiai pavyzdžiui, buvo žinoma, kad pulk. Zaackevičius buvo liudininkų padėjėju, taip pat lygiai visi žinojome, kad pulk. Juodisius buvo šimtaprocentinis krikščionių demokratų žmogus ir labai artimai santykiavo su dvilinkėmis. Betgi niekas jų dėl to nesikraudė. Priešingai, kai pulk. Juodisius buvo paskirtas karo mokyklos viršininku, mes abu su gen. Raštikiu nuvežėme į prezidentūrą aktą pulk. Juodisius pakelti į brigados generolus. Prezidentui buvo apibūdintas Juodisius asmuo; nebuvo pamiršta pasakyti, kuriai politinei partijai jis simpatizavo. Tai kaip tik atliko pats gen. Raštikis. Ir kagi prezidentas? Jis samprotavo šitaip: „Tai kas, kad jis priklauso krikščionims demokratams, bet jis tvarkingas karininkas, turi ilgą stažą, tai ir reikia pakelti“. Ir nė kiek nesvyruodamas pasirašė aktą.

Kalbėdamas apie draudimą karininkams santykiuoti su kitų grupių žmonėmis, gen. Raštikis akcentuoja, jog jis santykiuoti nedraudė. O kas draudė? Ir iš viso — ar galima tai uždrausti?

Turi gen. Raštikis kažin kam priekalstų ir dėl religinės praktikos. Ir dėl jos turėjęs nemalonumų.

Mūsų kariuomenė buvo maža ir mes, vyresnieji karininkai, vienas kitą gerai žinojome. Bet aš, pav., neprisimenu nė vieno lietuvių generolo, kuris būtų buvęs nepapraktikuojantis katalikas. Vieni dažniau, kiti rečiau eidavo prie Dievo stalo. Nesidrovėdavo eiti ir uniformoje. Nuėdavau ir aš. Ir dėl to iš nieko negirdėjau jokių priekalstų. O kai tik kažin kas pamatė gen. Raštikį einant išpašinties, — tuoj kilo nepasitenkinimas.

Aš nesimu nieko čia ginti. Gal koks neatsakingas vyrukas ir pasakė: „Štai, žiūrėk, koks jis daktėlė“. Bet ar tai jau paskanamas pagrindas jėga tempti ant savęs kankinio drabužį?

— Dėkodamas Tamsai už įdomią svarbių aplinkybių apibūdinimą ir istorinių, mašal kam žinome, faktų išdėstymą, norėčiau paklausti, kuo norėtumėte baigti šį ilgą pasidėdijimą minintis su Dirvoje skaitytėjais?

— Linkėjimu: duok Dieve, būtų Lietuva, duok Dieve, joje būtų kariuomenės vadas, bet ne toks, aplink kurį sukūpti visą Lietuvą, o kuris Lietuvą sukūptų savę pareigų ratuką. — baigė istorinės tiesos tikslinimo pasidėdijimą gen. K. Musteikis, buvęs Lietuvos krašto apsaugos ministeris, dabar gyvenęs Chicagoje.

KAS
UŽSĖMĖ
DIRVĄ —
TAS NUSITAIKĖ!

M a ž o j i Dainų Sventė

Jungtiniai ČIURLIONIO Ansamblio ir
Toronto VARPO chorai

RINKTINĖS LIETUVIŲ DAINOS IR OPERŲ
ISTRAUKOS

Dirigentai: Alf. Mikulskis ir
Stašys Gailevičius

Solistai: Aldona Stempužienė ir
Vaclovas Verikaitis

WHK AUDITORIJA, 5000 EUCLID AVE.
1956 M. LAPKRIČIO MĖN. 18 D. (SEKMADIENI)
3 VAL. P. P.

BILETAI NUO \$1.00 IKI \$3.00 GAUNAMI "DIRVOJE", SPAU-
DOS KIOSKE, TELES. Liberty 1-2288 (V. URBAITIS), PAS
PLATINTOJUS IR PRIE ĮEJIMO.

Muz. A. Mikulskis, Čiurlionio Ansamblio dirigentas

ČIURLIONIS, VARPAS IR NIEKAS

Pro domo sua. Kas geba, tas gali truputį pamėginti ir įsiziesti. Čiurlionis skardenosi po Bostoną ir Rochesterį, po Detroitą ir Washingtoną, po Chicagą ir WindSORą, o savo miestui užmiršo dainuoti. Tik vėlai rudenį jis sugrįžo namo. Ir ne vienas. Su savim parsivežė Varpą iš karalienės žemės. Welcome home! Sekmadienį — lapkričio 18 d. — pasimatysime WHK salėje. Jūsų scenoje bus dvigubai daugiau, o mūsų salėje tiek, kiek sugebėsime tilpti.

Čiurlionis. Pasikrikštiję savo ansamblį didžiojo dūko vardu, čiurlioniečiai įsipareigojo ieškoti išganingojo muzikos ir spalvos liedinio. M. K. Čiurlionio spal-

vos muzika liėjasi, jo muzika spalvomis tvinsta. Tuo pačiu įspūdžiu mus apžeria ir Čiurlionio ansamblio koncertinis žodis. Jo daina atplaukia į mus ta pačia spalvos ir garso banga ir per savo ritmą, ir melodiją, ir charmoniją. Tik dėl šito įspūdžio ansamblio dainos grožis nemiršta sykiu su koncerto pabaiga, o lydi mus ilgas dienas, galbūt, ir visados. Čiurlionio dainos jokioms upėms amžiams neišplaukia. Jos grįžta į mus ir laukia, ir didmiesčio gatvė, ir svetimu dangu. Su ja ir spalvingasis ansamblis su savo vadovu ir solistais. Sugebėjęs savo ansamblio dainai duoti nemirtingą jėgą ir dvasią, muzikas Alf. Mikulskis ateis į sceną ir su smarkiai pažaunėjusiu sąstatu, ir su pakitusia programa.

Solistė Stempužienė po eilės žymėtinų laimėjimų yra jau di-

delė garantija, kad šio sekmadienio koncertas bus tikrai didelės jėgos ir gero skonio jėgų demonstracija.

Varpas. Geriausias choras Kanadoje. Be dainų, paimitų iš dainų šventės programos, kurias išpildys abu chorai, Varpas duos margą rinkinį ištraukų ir arijų iš visam pasauliui garsių operų.

Dirigentas St. Gailevičius su savo Varpu tikrai ras tiesų kelią į clevelandiečio širdį.

Zinomas solistas V. Verikaitis bus didelė parama ne tik jam, bet ir mūsų salės Stempužienei su Mikulskiu.

Niekas. Kaikas jį vadina irgi žmogum. Savo kilme jis dar ir lietuvis. Ir tebekalba lietuviškai, nes angliškai nemoka. Bet savo lietuvišką širdį jis yra padėjęs į banką. Jis neskaityt laikraščių, neperka knygų. Jį terasi ten, kur gali gauti, ir nematysi ten, kur reikia pačiam duoti. Jis yra Niekas. Niekas tautai ir Dievui. Niekas sau pačiam.

Džiaugiuos, kad Niekas nerei-

kės susitikti Čiurlionio ir Varpo koncerte šį sekmadienį.

V. Mra.

Varpo choro dainininkai.

Muz. S. Gailevičius, Varpo choro dirigentas.

KEISTI OHIO PILIEČIŲ NORAI

Ohio rinkimai keisti tuo, kad balsuotojai turi ypatingas simpatijas paskiriems asmenims.

Jugoslavų ateivių sūnus, nepriklausomas demokratas Lausche, nuo teisėjo ir Clevelando mayoro pasiekęs gubernatoriaus vietos, per penkis terminus buvo išrenkamas neturėdamas užpakalyje savęs jokios partijos mašinos. Net priešingai, respublikonų opozicijos spaudžiamas ir demokratų partijos mašinos ir unijų vadų smerkiamas.

Tiesa, 1944 metais jis išrinktas, bet 1946 metais, po pirmo termino buvo pralaimėjęs respublikonui. Bet vėl kandidatavęs atgavo gubernatoriaus vietą ir be pertraukos iki šiol laimėdavo. Daugiau negalėdamas kandidatuoti į gubernatorių, jis rekomendavo, ir partijos mašina remė demokratą DiSalle. Bet balsuotojai jo nepanorėjo.

Ohio neturėjo demokrato senatoriaus jau 22 metai. Ir kai kiti respublikonai kandidatai į senatorius vis laimėdavo didelę daugumą balsų, demokratas Lausche ir į senatorius išrinktas tuo pačiu balsuotojų rodymu jam simpatijų, pašalinant iš senatoriaus vietos respublikoną senatorių Bender, Prezidento Eisenhowerio užgirtą.

Kas traukė piliečius balsuoti už Lausches į gubernatorių, kai visą laiką aukštoji Ohio valdžia greta gubernatoriaus vis buvo respublikonų kontrolėje? Ohio valstybės senatas ir seimelis metų metais respublikonų rankose. Ir antras Ohio senatorius Bricker taip pat buvo respublikonas.

Kaip tik pasitraukė Lausche, gubernatorių išrinktas respublikonas O'Neill, gaudamas apie 400,000 balsų daugiau negu jo demokratas konkurentas DiSalle.

Prie Lausches O'Neill buvo išrenkamas valstybės prokuroru trims terminams. Ir leitenantas gubernatorių, valstybės sekretorius, išdininkas, ir kontrolierius buvo respublikonai. Ir vėl jie išrinkti, su dideliu priedu, respublikonų prokuroro O'Neill vietą. Lauschei vienam tarp visų respublikonų buvo labai sunku dirbti. Bet žmonės norėjo jo gubernatorių ir tiek.

Tokį asmeninį traukimą turėjo ir miręs senatorius Taft, respublikonas, kuris nežūrint unijų ir jų opozicijos pastangų jį pašalinti, laimėdavo rinkimus šimtų tūkstančių balsų dauguma.

Nenugalimi atrodo tik Cuyahoga apskritys ir Clevelando miesto demokratai, kurių dalis jau virš 20 metų sėdi vietose. Ir pasitraukiančių vietos vis išrenkami vėl demokratai.

K. S. K.

ISTOKI
VILTIES
DRAUGIJĄ

LB APYLINKĖS ŽINIOS

Dailiojo skaitymo, deklamavimo ir kalbėjimo varžybos įvyks gruodžio mėn. 9 d. 11 val. 30 min. lietuvių salėje. Dalyvauja visi moksleiviai su liuanistinės mokyklos vadovybės pritarimu. Geriausiai pasirodžiusieji bus premijuojami. Premijas skiria apylinkės valdyba, bet būtų džiugu, kad atsirastų ir rėmėjų. Kviečiame moksleivius šiomis varžybomis susidomėti. Tėvai turėtų jį tai atrinkti rimtą dėmesį.

Apylinkės valdyba dar kartą kreipiasi į visus tėvus, kad sudarytų sąlygas savo vaikams lankyti liuanistinę mokyklą. Atsiminkime, kad pagrindinis lietuvių išlaikymo aktyvas — savosios kalbos mokėjimas.

Kitais metais įvyks didysis šokių festivalis. Pats laikas parengiamaisiais darbais susirūpinti. Apylinkės valdyba kreipiasi į visus tautinio šokio mėgėjus ir vadovus, kad greičiau imtųsi šio nelengvo, bet gražaus darbo.

Gruodžio mėn. 2 d. 11 val. 30 min. žemutinėje lietuvių salėje, adv. Julius Smetona skaitys paskaitą: Senatvės, nedarbo ir pramonės susižeidimų klausimais. Mums visiems aktualu ir įdomu su šiais reikalais arčiau susipažinti. Gausiai dalyvaukime paskaitoje. Rengia apylinkės valdyba.

Gruodžio mėn. 16 d. 11 val. 30 min. apatinėje lietuvių salėje šaukiamas apylinkės informacinis susirinkimas. Pradžioje bus skaitoma lietuvių kalbos klausimais paskaita. Smulkesnias žinias duosime vėliau.

Gruodžio mėn. 23 d. 11:30 val. lietuvių salėje (apat.) K. Žukas skaitys paskaitą: Gruodžio 17 perversmas 30-ties metų perspektyvoje. Rengia: K. Žukas. Prelegentas žada naujais daviniais paryškinti anų dienų įvykius.

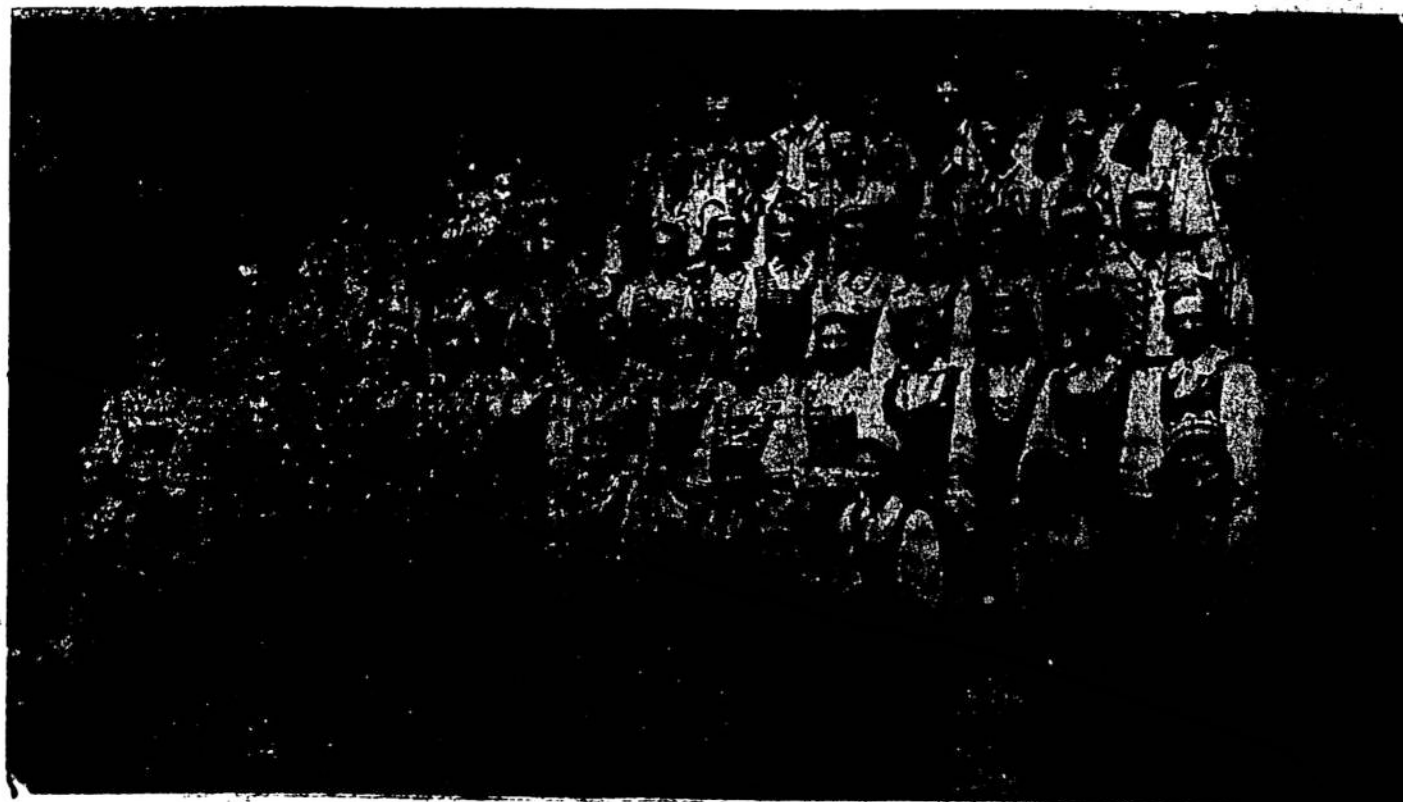
Apylinkės valdyba kviečia visus susidomėti Naujų 1957 Metų sutikimu, kuris įvyks lietuvių salėje. Rengia įdomi programa. Išleiskime senuosius ir sutikime naujuosius metus savųjų tarpe.

Dr. Algirdas Nėvėytis

tarnybiniais Thompson Products Co. reikalais išskrido į San Francisco.

V. Bacevičius

persikėlė į naują butą ir dabar pasiekiamas: 1132 E. 72 St., tel. HE 1-7209.

Čiurlionio Ansamblio dainininkai.

CLEVELAND IR APYLINKĖSE

Latvijos Nepriklausomybės šventės minėjimas

Ivyko Bohemian salėje. Pagrindinių kalbėtojų buvo Latvijos ministeris Washington A. Speke. Minėjime dalyvavo lietuvių ir estų atstovai. Iš lietuvių lietuvių pasveikino ALT skyriaus pirm. L. Leknickas ir Tautinės S-gos skyr. plm. adv. J. Smetona. Minėjimas pajavirintas menine programa. Dalyvavo per 600 dalyvių.

Vengry atstovai

dalyvaus sekmadienio mažojo dainų šventėje ir pertraukos metu prisistatys clevelandiečiams.

Varpo choras

atvyksta šeštadienį, apie 1 val. į 1616 E. 55 St. (East Side Turners). Kas galėtų varpeličius pernakvinti, maloniai prašomi pranešti E. Skrabulytei, telef. HE 2-2033.

Lituanistinės Mokyklos Tėvų Komitetas

praneša, kad šiais metais Kalėdų eglutė vaikams bus ruošama gruodžio mėn. 30 d. Šv. Jurgio parapijos salėje.

Sąryšyje su tuo Tėvų Komitetas turės išlaikyti, todėl visų mokinių tėvai prašomi pasiskubinti sumokėti mokesį po 10 dol. nuo šeimos už visus metus ar po 5 dol. už pusę metų. Mokesį galima sumokėti Tėvų Komiteto išdėdinkui p. E. Gedgaudui kiekvieną sekmadienį po 10 val. mišų parapijos salėje.

Smulkiau apie Kalėdų eglutę bus pranešta vėliau.

Studentų susirinkimas

ivykės lapkričio 9 d. lietuvių salėje. aptarė įvairius lietuviškosios studentijos klausimus.

Skyriaus pirmininkas R. Minkūnas supažindino dalyvius su Centro Valdybos pageidavimais ir pranešė apie lapkričio 23-24 d.d. Chicagoje įvyksiantį Liet. Studentų Sąjungos JAV visuotinį suvažiavimą.

Susirinkimas nutarė gyvai reaguoti įvairiomis progomis ir kelti Lietuvos bylos reikalą ryšium su dabartine tarptautine padėtimi. Tuo reikalu bus rašomi įvairūs laišukai į laikraščius, žurnalus bei įtakingiems pareigūnams.

I visuotinį suvažiavimą Chicagoje ruošiasi vykti gausūs būrys studentų.

Skyriaus vicepirm. R. Bajoraitis kalbėjo skyriaus veiklos klausimais. Susirinkimas pritarė, kad valdyba suruošytų susirinkimų su įvairiomis paskaitomis.

Iš kuklios skyriaus kasos neįlaimės ištiktai kolegei Elvyrai Šikūnūtei paskirta 10 dol. ir "Studentų Gairių" leidimui 10 dol.

Susirinkimui pirmininkavo Algis Tallat-Kelpša, sekretoriavo Danutė Moliolytė.

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos valdybos pareiškimas

Dirvoje Nr. 43 buvo atspausintas Dr. J. Vitkaus pareiškimas. Dėl to pareiškimo turime garbės paaiškinti.

1. Lietuvių Gydytojų Draugijos kūrimasis siekia 1951 m., kai Clevelande gyvenantieji naujakuriai lietuvių gydytojai asmeniniai kreipėsi į kelius vietinius gydytojus kviesdami juos dalyvauti Lietuvių Gydytojų Draugijoje.

2. 1955 m. rugpjūčio mėn. per lietuvių spaudą ir lietuvių radijo valandėlę buvo kviečiami visi lietuvių gydytojai į preliminarinį suvažiavimą, kuris įvyko Cambridge, Ohio, rugpjūčio mėn. 21-22 d.

3. Šiais metais buvo pakartotinai pranešta per spaudą ir radiją apie steigiamąjį Ohio lietuvių gydytojų suvažiavimą, įvykusį spalio mėn. 6 d. Clevelande.

Valdyba turi didžiausią norą sujungti kiek tik galima daugiau gydytojų į įsikūrusią draugiją. Norintieji joje dalyvauti bus labai mielai sutikti.

Valdyba

Akademinių Skautų Sąjūdžio

Clevelando skyriaus sueiga įvyko lapkričio 11 d. p. Sniečkų bute. Susirinkę studentės ir studentai skaitai kalbėjosi organizaciniais reikalais, o vėliau nuotaikingai praleido šventadienio vakarą. Skyrius žada aktyviai įsijungti į dr. Vydušo Salpos Fondo kalėdinių atviručių platintojų, kurio pėnas skiriamas neturtingų studentų stipendijoms. Pavasarį Clevelande įvyks Liet. Studentų Skautų Korporacijos VYTIS visuotinis suvažiavimas, kuriam clevelandiečiai jau dabar pradeda ruoštis. Sveikai pirmininkavo J. Laikūnaitis, sekretoriavo J. Šenbergaitė.

Po oficialiosios dalies sekė skanios vaišės ir pokalbiai. Vėliau buvo parodyti filmai iš perėtų akademikų sueigų.

Universiteto studentė mokys anglų kalbą

lietuvių tremtinių už mokymą vokiečių kalbos. Rašyti: Mās Jeanne Smith, 793 E. 203 Place.

Išnuomojamas butas

Decker gatvė, 4 kambariai, aukštai. Mėnesiui 65 dol. EV 1-7828

Parduodama TV Emerson

17 colių, mahagony, labai gražus. Sausti: GL 1-8894.

Parduodamas namas

vienos šeimos, 8 kambarių, labai geram stov, East 81 St. Teirautis: EX 1-7052. (47)

1956 M. GRUODŽIO MĖN. 1 DIENA LIETUVIŲ SALIJE

LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDIS,

CLEVELANDO SKYRIUS RENGIA VAKARĄ.

VISIEMS, SUAUGUSIEMS IR JAUNIMUI BUS SUVAI-

DINTA LABAI IDOMUS IR LIETUVIO AIRDZIAI

ARTIMAS VEIKALAS

PRIEŠ SROVĘ (STRAZDELIS)

J. Petrulio 6 paveikslų kronikinė pjesė.

Vaidina Detroito Dramos Mėgėjų Sambūris.

Režisierė Z. Arlauskaitė-Mikšienė.

Vaidinimo pradžia 6 val. vak. punktučiai, prašoma nėvėluoti.

BILETŲ KAINOS: 1, 1.50, 2 DOL. VIETOS NUMERUOTOS. BILETAI IS ANKSTO GAUNAMI DIRVOJ, SPAUDOS KISOKE IR PAS V-BOS NARIUS BEI PLATINTOJUS. UŽKANDZIAI, GERIMAI, SOKIAI GRIEŽIANT GERAM ORKESTRUI.

JŲRŲ SKAUTŲ MANDAGUS PATARNAVIMAS.

Parduodamas akordeonas Atlantic

visai naujas, 120 bosu, automatinis. Taip pat ir 5 kamb. apšildymui gazo pečius. Pastatomas gyv. kambariuose. Kreiptis: LI 1-3831.

Išnuomojamas kambarys

su virtuvės privilegijomis, lietuvių šeimoj. Kreiptis: 1029 E. 68 St. UT 1-1530. (48)

Geras 3 mieg. vienos šeimos namas

Plytelių vonia, kietos grindys. Gazo šildymas. Tualetas rūsy. Garažas. Graži gatvė. East 120 prie St. Clair. Sausti: MU 1-6945.

Geras namas

6 kamb., vienos šeimos. Garažas. Naujas gazo pečius. Namai ant Neff Rd., netoli bažnyčios. Savininkas išsikelia. Kaina \$17,000. Sausti: C. G. O'Bell, Broker KE 1-6367 (46)

Reikalingas darbininkas

namų vidaus remonto darbams. Skambinti po 6 v. vak. V. Rickus, telef. IV 1-2470 (47)

Geriausios rūbai

Kostiumai pas mus ranka sukirpti ir siuvami Jūsų specialioms išmėroms. Toks darbas reikalauja daug laiko, bet užtat išeina gražus.

Todėl, kada galvosite apie kitą kostiumą pas Brazil, užsisakykite jį iš anksto.

Kostiumų kainos nuo \$57.50

BRAZIS BROS. TAILORS

6905 Superior Ave. EN 1-2614 (54)

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Cia Jūs gausite įvairiausių vynų, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

Paskaitos iš Šv. Rašto

ivyks lapkričio 16 d., penktadienį, lietuvių svetainėje, 6835 Superior Ave. 7:30 val. vakare. Kviečiami visi atsilankyti. Paskaitą skaitys Jurgis Vanagas.

VIESPATYJES BALSAS PRAETYJE BUVO IR DABAR YRA

Patėmisk skaitytojai, mes Šv. Rašto tyrinėtojai skelbiame per 75 metus, kad Pasaulis pasiūlytų! Bet žmonės netiki ir neklausia kas atsitiks su tuo, ką žmonės vadina civilizacija. Bet šventasis Raštas kalba labai aiškiai apie įkūrimą Jėzaus Kristaus Karalystės; raštas aiškiai sako, kad Dievas kalba į kovojančias tautas tikrą pranašavimų žodį: Viespaties privers tautas paliauti kovoti ir pripažinti Jį tiktuoju žemės valdovu. Dievas bus išaukštintas tarp tautų. Psal. 46: 10. e.

Pasaulio paveikslas kas kartą tamsesnis — parašyta pranašystėje. Viespats paleido savo balsą ir žemė sutirpo, kalnai sutirpo kaip vaškas Viespaties akivaizdoje. Kalnai reiškia karalystes, o žemė reiškia organizuotas tautas, kurios dabar tirpinamos į vieną Karalystę. Psal. 97: 2-5 e.

Dievo taip nupranasautas toks pabaigos gadinys laikas. Dievo nutarimas sujungti tautas ir karalystes ir išlieti ant jų savo rūstybę, nes jie peržengė Mano įstatymus ir iškraipė tiesą, sulaužė amžinąjį sandarą, — reiškia Jėzaus auką paniekino. Iza. 24: 1-6 e.

Pranašas Agėjus sako: Senojo pasaulio laikas atgyveno, Dievas sako sujungins dangų ir žemę! Šuko, Dievas sugrąžins sostus ir sunaikins pagonių karalystes ir jų stiprybę apvers. Šv. Raštas tai aiškiai parodo. Prarakas Agai 2: 23 e.

Skelbia:

WILLIAM SHIMKUS
1110 E. 76th Street
Cleveland 3, Ohio

Sodybų ir sody savininkams

Sodybų dekoratyvinis tvarkymas, sody priežiūra, įvairių medelių (dokoratyvinių ir vaisinių) ir kambarinių gėlių parūpinimas. Kreiptis į prityrusį specialistą:

V. Apanius,
PO 1-5614

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Svarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352
Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motory, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas.

Visais mašinų reikalais kreipkitės į

J. S. AUTO SERVICE

BAL TIC Supply Co.

Tiekia prekes tiesiai iš urmo sandėlių, sutaupant pirkėjui brangų krautuvės patarnavimą. Gaunami visų žymesnių firmų gaminiai. Skambinti B. Snarskiui. Tel. KE 1-0210.

REMONTO DARBAI

Atlieku mažus ir pagrindinius namų remontus, tinko darbus. Mėdžio darbus ir dažymą bei dekoravimą.

V. Rickus
16209 Arcade
Tel. IV 1-2470

Mes turime spalvuotų pirkėjų. Kreipkitės ir mes parduosim Jūsų namą.

WADE PARK REALTY CO.
7032 Wade Park Ave.
Arthur O. Mays, broker
Telef.: UT 1-7551 (52)

JUOZO KAMAICIO

naujų batų parduotuvė

ir batų taisymas

1389 East 65 St.

Norintieji kreiptis telefonu

šaukit HE 2-2615 tarp 7-9 val

vakaro.

J. CIJUNSKAS

LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.

Telef.: LI 1-5466

Cleveland 8, Ohio

PRADĖKIT MAŽA SUMA!

BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10.000

3% palūkanų.

PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATIMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

Du skyriai

6712 Superior Ave.

13515 Euclid Ave.

HE 1-2498

MU 1-8100

MONCRIEF

Visų metų

ORO VEDINIMAS

ŠALDO vasarą — ŠILDO žiemą

Aplankykit savo kaimynistės Moncrief parduotuvę

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai.

Įvairūs valgiai, o penktadieniais skani žuvis — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro.

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

PAGALVOKIME PRIEŠ EIDAMI AR KĄ NORS DARYDAMI

Visiems Clevelando lietuviams reikėtų pagalvoti prieš einant kur nors praleisti laiką ar rengiant subūmus, vakarus, vestuves — kur yra patogusia vieta ir kur būtų pareigta visa tai atlikti. Atsakymas pats atsiranda, jei galvojame, kad savi turime renti savus. Tai būtų patogusia vieta — Lietuvių klube ir salėje. Lietuvių klubas ir salė po remonto — atnaujinimo dabar atrodo gražiai, jaukiai ir kiekvienam malonu pabūvoti, sutikti savus draugus, pažįstamus, praleisti lietuviškoje nuotaikoje savuosius namuos.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Pilnai padengta apdrauda

HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

1132 Summit Dr.

Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

628 Engeneer Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773 REZIDENCIA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metal simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdlicott 1-1763

936 East 185 Street

KE 1-7770

Prašome užėiti ir įsitikinti.

R. W. EXPORT-IMPORT CO.

720 Literary Rd. (Westside)
Cleveland 13, Ohio

Telefonas: PROspect 1-1981

Darbo valandos: Nuo pirmad. iki Penktad. nuo 12 iki 9 v. v. šeštadieniais nuo 8 ryto iki 7 v. v.

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6344. Redaktorius Bala GAIDZIUNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Kai jie užtraukė: „Atsisakom nuo senojo svieto...“

(Atsakymas Naujienoms)

Mano straipsnį „Didžioji Mas kolija grįs, o mažoji Lietuva kelsis“, atspausdino spalio 4 d. „Dirva“. J. Gluodas, nagrinėdamas Naujienų 22 d. numerį, daugelį vietų apsilankia su tiesa. Straipsnyje iškeltas mintis nagrinėja ne visai objektyviai ir dėl to stengiasi surasti man vieną kitą prieštą, kas rodo, jog J. Gluodas nevisai teisingai yra supratęs ar nenorėjęs suprasti minėto straipsnio turinio. Todėl čia atsakysiu j daromus man užmetimus bei paryškinsiu ano straipsnio mintis.

Tarp kitko J. Gluodas Naujienose rašo: „...Bardama kitas partijas už nepriklausomybės idėjos savinimą E. Čekienė atiduoda monopolį ismintinai viltininkams. Jos valia taip galvoti, tačiau kur gi logika: kai viltininkai, — tai jau ir nuopelnas, o kai kiti — tai nusikaltimas...“

Cia kaip tik gerb. Naujienų autorius klaidingai supratus. Turu pažymėti, kad minėtame mano straipsnyje monopolis nėra atiduotas nei vienai partijai. Tik objektyviai ir savitais būdais tik kama forma iškelti žymesni istoriniai faktai ryšy su Lietuvos nepriklausomybės idėjos išsklaidymo savinimais. „Natiūrai“ tu partijų, kurios mažai tiki turi nuopelnų.

Kas gi nepriimama, arba patenra dalyvavęs, girdėjęs ar skaitę iš bendro lietuvių seimo Petrapilį, kur buvo keliama Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo idėja, kai dauguma kairiųjų įrodinėjo, kad Lietuva tegali atsi- statyti jungdamasi tik su socialistinėmis Rusijos respublikomis, kai tuo tarpu Tautos Pažanga (tautininkai) ir krikšč. demokratų siekė atskiro nepriklausomos Lietuvos valstybės. Ir kai dėl tu nuomonių skirtumo L. Purėnienė užtraukusi internacionalą „Atsisakom nuo senojo svieto“ iškilmingai išėjo iš salės, o paskui ją ir daug jos bendraminčių.

Tuos pačius įvykius vaizdžiai apibūdina Aidai, 1955 m., Nr. 1, psl. 36. „...Socialistai samprotavo, kad negalima skelbti nepriklausomos Lietuvos, kad negalima nutolti nuo pačių rusų revoliucionierių reikalavimų, ir bet kokis tautinis „separatizmas“ nuo revoliucinės Rusijos buvo laikomas reakciniu „peilio smūgiu ir nugara“ revoliucijai...“

Gi 1907 m. Kovos 32 nr. rašė: „Mūsų partija rugsėjo mėn. turėjo konferenciją, kuri nutarė, kad Lietuvos proletaras turi kovoti tik už bendrą visai rusų valstybei Steigiamą Seimą; atskiras seimas Lietuvai buvo pripažintas neįvykdomu, jis reikalingas iš programos išbrauktas.“

...O kiek vėliau Kapsukas pareiškė, būk Lietuva per mažą ir menka savo atskira valstybė sudaryti, ir girdi tik „buržuaziniai tautininkai“ to reikalauja...“ (Lietuvių Dienos, 1954 m. spalio mėn.).

Arba: „Socialistai liaudininkai 1917 m. nusprendė geriau rinktis autonomiją ryši su svetima, bet idėjos draugais, neu visiška laisve su savais žmonėmis, bet rimatomais idėjos priešini- kais...“ (Tėvynės Sargas, Nr. 2, 1952 m.).

Negi panašūs įvykiai daug ga-

EMILIA ČEKIENĖ

lejo pasitarnauti Lietuvos nepriklausomybės idėjos įgyvendini- mui?

J. Gluodo prieštą, jog nepripažįstu Liet. nepriklausomy- bę atgaunant nuopelnų mano str. nepaminėtoms ryškioms įvairių partijų asmenybėms, yra be pagrindo, nes neturėjau tikslo sa- vaistrašty taip smulkiai nagrinėti kiekvienos partijos istoriją bei jų visų buvusių vadų. Kaip pa- pyzdžius paminėjau tik po porą žymesnių pavardžių, o tai ne- reiškia, kad daugiau jų nežinau ar nepripažįstu.

Toliau J. Gluodas rašo: „...E. Čekienė neprisimena, ar nežino, kad jos taip garbina- mas viltininkas, vėliau tautos va- das A. Smetona, 1918 m. paba- goje, būdamas Valstybės Tary- bos pirmininku, paliko lietuvių tautą nevaltiškame stovyje, prie- šo spaudžiamą iš visų pusių, be- ginklę, be valstybinio aparato, o pats išdūmė į užsienį...“

Man ir kitiems, tuo laiku A. Smetonos išvykimas į užsienį yra gerai žinomas, tačiau Nau- jienų bendra- arbiui tenka pri- minti, jog jis „išdūmė“ kartu su Voldemaru į užsienį kaip tik dėl to, kad tą beginklę, prieš špau- nos kurios nors partijos dėka, bet visos laisvės pribrendusios lietuvių tautą išgelbėjęs Napoleonas karui vesti ieškojo

VASARIO 16 GIMNAZIJOS REIKALU

Vokietijos lietuvių bendruome- vės naujoji Taryba, susirinkusi pirmajam posėdžiui, su gilia pa- dėka mini visus Vasario 16 Gim- nazijos rėmėjus. Laisvojo pasa- ulio lietuvių visuomenės parama, suteikusi galimybę įkurti ir iki šiol išlaikyti stambų lietuvių židinį, sudarys vieną iš gražiaus- sių puslapių lietuviškosios emi- gracijos istorijoje. Tik su giliu susijaudinimu galima šį reiškinį minėti, nes vienintelės pasaulio laisvos lietuviškos gimnazijos buvimo bei išsilaikymo faktas stiprina tikėjimą lietuviškuoju solidarumu ir didina pasiryžimą stiprinti Lietuvos laisvės laubų lietuvių kultūrinį darbą bei priaugančiųjų kartų lietuviškąją samonę.

Tačiau, perimdama reikalus iš buvusių bendruomenės organų, Taryba laiko savo pareigą kon- statuoti ir pranešti lietuviškosios visuomenės žiniui, kad Vasario 16 Gimnazijai vis dar tenka ko- voti su gyvybiniais sunkumais ši švietimo institucija, teikianti laisvojo pasaulio lietuvių daug garbės bei pasididžiavimo, drau- gės yra ir didelio rūpesčio šaltis.

Vokietijos lietuvių bendruo- menė, tik viso laisvojo pasaulio lietuvių paramos dėka įstengusi išlaikyti, ir šiandien dar yra priversta šauktis lietu- viškosios visuomenės paramos ir kviešti laisvuosius lietuvius ne- leisti gimnazijos remimo pastan- goms nusilpti.

JAV laivyno ballonais, skirti įvairiems oro matavimams, pasiekė 76,000 pėdų aukštį. Ankstesnis rekordas buvo 72,395 pėdos, pasiekta 1935 metais.

Vengrijos laisvės kovoje prieš Maskvos pavergėjus aktyviausiai reikėsi jaunimas. Ir mažametiai vaikai su ginklu rankoje, kaip nuotraukoje matyti, kovojo iš namų griuvėsių.

Lietuvos užsienio reikalų ministeris Helsinkyje

(Mūsų bendradarbio Suomijoje)

Tol, kol ministeris Aukštuolis gyveno Taline, jis galėjo protar- piškai matyti supratęs ir mano straipsnyje apibudintą M. Šleže- vičiaus asmenį. Reikia pripažinti, jog jis ir Petrapilio seime ne- abejodamas pasisakė už Lietuvos nepriklausomybę, kai visi kiti so- cialistai liaudininkai jo nepalai- kė, o socialdemokratai nei girdė- ti nenorėjo.

Kalbant apie anų laikų Lietu- vos kaimą, kuriame visos mūsų partijos sau simpatijų ieškojo, Naujienų bendradarbis ma- žiausia tuo pasisekimu gali di- džiuotis. Ir kan. Tumas jau 1929 m. Lietuvos u-tę per viešą pa- skaitą kartą pareiškė: Apžvalga ir Tėvynės Sargas rusų vriaus- ybės atžvilgiu būvę kairesni už kairiųjų spaudą. Tikinčiųjų liau- dyje jie turėję žymiai daugiau pasitikėjimo, taigi daugiau ir įtakos. (Žilins, t. 9 p. 491).

Toliau J. Gluodas rašo: „atro- do, kai ir pati autorė savo teigi- mo pabūgo ir išvadą daro kito- kią, negu buvo užsimojusi...“ Kartoju, kad mano rašinio tikslas, jį pradėdant ir baigiant buvo ir liko tas pats, jog Lietuva atgavo nepriklausomybę ne vie- nos kurios nors partijos dėka, bet visos laisvės pribrendusios lietuvių tautos.

Vasario 16 Gimnazijos auklė- tiniai yr apsisirūšę prie savojo švietimo židinio ir tikisi, kad lie- tuviškasis solidarumas jį išlai- kys.

Būkime tikri, kad Vasario 16 Gimnazija ir jos darbas yra do- vana lietuvių tautos laisvės ryž- tui paremti, nes žinia, kad pa- saulyje yra sąlygos jaunesiems lietuviams laisvėje lietuviškai mokytis, yra drauge ir dvasinis pasiprinimas tiems jaunesiems lietuviams, kurie tų galimybių paveržtoje Tėvynėje neturi.

Šimtmečiais lietuvis kovojo dėl šviesos, reta kita tauta tiek sudėjo aukų dėl švietimo. Todėl Vokietijos lietuvių Bendruome- nės Taryba ir turi moralinės stip- rybės bei pareigos tarti visiems laisviesiems broliams ir se- sėms —

Tėvynės nelaisvės metais neleiskime Vasario 16 Gimnazijai pražūti, ne- leiskime užgęsti šiam švie- sos židiniui emigracijoje!

P. L. B. Vokietijos krašto Tarybos vardu — Prezi- diumas:

J. Bataitis, A. Bunga, A. Rukša

BE TERORO...

(Atkelta iš 1 psl.)
Argi Maskva leis tą daryti? Ne.

Laikė didžiausio stalininio te- roro. Stalinas jungos su Hitle- riu, iš visų kom. partijų Stalinas turėjo solidarų paramą. Turėjo visų paramą ir 1948 m. kada praeikė Tito ir jo kom. partija. Kremlius turi skaitytis ne tik su užsieninių kom. partijų nusista- tymu, bet ir su kitų valstybių. Kad ir su ne komunistine san- tvarka, su kuriomis turi sąjun- gos sutartis. Oficialiai skelbiant tarp valstybių bendradarbiavimo ir taikingo gyvenimo tezę, su- ne komunistinė santvarka, į tel- sę eiti "saviestoviu keliu į socia- lizmą", Kremlius turi sutikti su sau skaudžiais smūgiais, kurie neigiamai atsiliepią į komunisti- nio judėjimo susicementavimą.

Tas kolosas, išaugintas prie- spaudos ir teroro pagalba, bijo- damas, kad nesubyrėtų, argi ne- sigriebia krastutinių akcijos prie- monių?

Vengrijos įvykiai tą teigimą ir patvirtina.

K. M. J. Šarūnas

ir Lietuvos bičiuliai Suomijoje sunkiai pajėgė suprasti tokį Lie- tuvos vyriausybės nusistatymą. Tarp kita ko pastebėjome, kad atsauktas ir paskirtas departa- mento direktorium užsienio rei- kalų ministerijoje. Nors jis via- dar skaitėsi pasiuntiniu Helsin- kyje, bet dėl atstumo ir darbų gausumo ministerijoje jis jau nebegalėjo taip dažnai, kaip ank- sciau, beatvažiuoti. Dar bloges- nė būklė pasidarė, kai jis 1933 m. buvo paskirtas pasiuntiniu į Pragę, bet kartu paliktas pasiun- tinu Helsinkyje. Jo kelionės į Helsinkį beveik visiškai nutrūko.

Kombinacija Praha-Helsinkis bu- vo vienintelė suomių sostinės diplomatinio korpuso istorijoje ir Lietuvos garbės konsulas Dr. Oeller. Tą pačią dieną B. Dailidė padarė vizitą Suomijos užsienio reikalų ministeriui Hackzell. Spalio 30 d. jis įteikė savo ski- riamuosius raštus valstybės pre- zidentui Svinhufvud. Kaip ir jo pirmatakas, ministeris Dailidė nuolat gyveno Taline.

Netrukus suomių spauda pra- nešė, kad Lietuvos užsienio rei- kalų ministeris S. Lozoraitis su- ponia atvyksta į Suomiją ir at- lieka oficialinį vizitą. Ypač gau- singų Lietuvos bičiulių sluoks- niuose tas pranešimas buvo su- tiktas su didžiausiu susidomėji- mu.

1934 m. gruodžio 3 d. aukštie- ji svečiai — ministeris Lozorai- tis su ponia, lydimi protokolo šefo ministerio Girdvainio at- vyko į Helsinkį garlaiviu iš Ta- lino. Uoste juos pasitiko užsienio reikalų ministeris Hackzell, už- sienio reikalų ministerijos gene- ralinis sekretorius Jaernefelt, politinio skyriaus direktorius Pajula, provincijos viršininkas prof. Gummerus, gen. konsulas Dr. Oeller ir kiti, visi su ponia- mis. Kaip po palydos ministro Li- zoraitis buvo paskirtas pa- siuntinybės patarėjas Risto So- lanko.

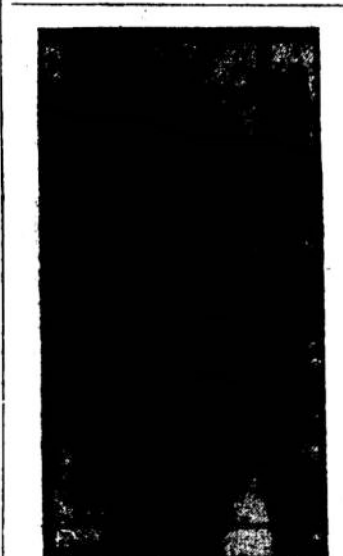
Svečiai buvo apgyvendinti viešbutyje. Tuojau pat įvyko spaudos priėmimas, po to minis- teris Lozoraitis padarė vizitą Suomijos užsienio reikalų minis- teriui Hackzell ir įteikė jam Ge- dimino ording. Vėliau jis aplan- kė ministerį pirmininką Kivi- maei, o vakare ministeris Hack- zell suruošė banketą. Kitą dieną abu ministrai turėjo pasitari- mą, po to sekė ceremonija prie oaminklo žuvusiems už Suomijos laisvę. Po to sekė vizitas pas valstybės prezidentą Svinhufvu- dą, kuris svečius pakvietė prie- pietę. Tą pačią dieną ministeris Lozoraitis aplankė parlamento pirmininką Kyoesti Kallio. Va- kare S. Lozoraitis surengė Seu- rahuone viešbutyje banketą savo suomiškojo kolegos garbei. Bu- vo pakviesta apie 40 žmonių.

Kitą dieną svečiai, lydimi gen. konsulo, Dr. Oellerio, apžiūrėjo miestą. Prie pr. Niemi kapo buvo padėtas vainikas. Po to sve- čiai aplankė kelis muziejus. 18 val. 30 min. visi svečiai įsėdė į garlaivį "Kompass", kurį laivi- ninkystės direkcija pavedė jų dispozicijon. Prieš tai uoste įvy- ko atsisveikinimo ceremonija.

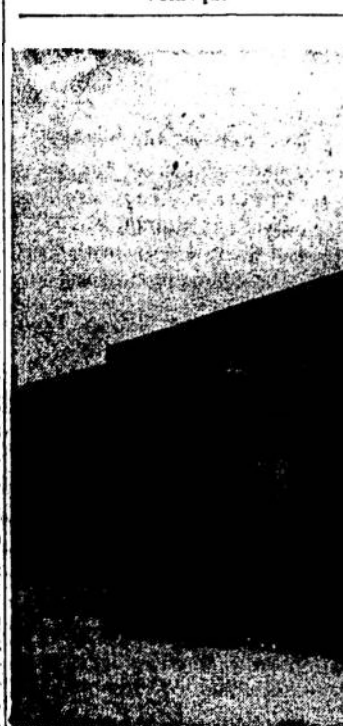
Kelionė iš Helsinkio į Talliną paprastai trunka apie dvi valan- das. Tačiau šį kartą kelionė buvo pilna nuotykių. Kai laivas jau buvo atvirtoje jūroje, kilo bai- siausia audra. Mūškininko ban-

gos ritosi per laivą. Kapitonas Fingal Karlsson stovėjo prie val- ro, vadovaudamas pats laivui šel- stančioje jūroje. Staiga kilo ka- lno didumo banga ir nuplovė ka- pitoną nuo laivo. Laivo vadovybė paėmė generalinis direktorius Jokinen iš laivninkystės direk- cijos, kurs lydėjo svečius iki Ta- lino. Dar buvo ieškoma į jūrą nuskalauto kapitono, bet nesek- mingai. Jūra savo grobio nebe- paleido. Kapitonas, gimęs 1887 metais, paliko šeimą. Tikiai r- val. 20 min. vakaro laivas, išbu- vęs pakelyje apie 8 val., pasiekė Talliną.

1934 m. gruodžio 10 d. Hel- sinkyje buvo surengtos įspūdin- gos iškilmės žuvusiame "Kom- pass" kapitoniui paminėti. Ne- toli uosto yra kalnas, vadinamas

Maskvos ambasadorius Eriote A. Abramov, karui prasiėdęs grįžo į Maskvą organizuoti greitą pagalbą, bet greičiausia bus pa- vėlavęs.

Šioje nuotraukoje jės matote dalį naujų Stroh's alaus išvežiojimo sunkvežimių. Iš kairės į dešinę yra Walter S. Piper — sekretorius, George W. Marmo — išvežiojimo prižiūrėtojas ir Henry W. Blazy — Beverage Distributors, Inc. — prezidentas. Beverage Distributors prezidentas Henry W. Blazy dabar pranešė, kad Stroh's alaus suvartojimui labai augant, jie deda 10 specia- lių naujų sunkvežimių alaus išvežiojimui. Taip pat jie turi 6 labai didelius sunkvežimius, kurie gabena į Clevelandą alų iš Stroh's modernaus fabriko, esančio Detroit, Mich. Ten alus gaminamas atvira ugnimi, kaitinant iki 2000 laipsnių.

"Observatorijos kalnu". Jo vir- šūnėje pastatytas paminklas su- vėjusiems jūrininkams. Pirmą kar- tą čia buvo palaidotas žuvęs jū- rininkas "Kompass" ir su- darė garbės sargybą. Vainikus padėjo laivninkystės direkcijos gen. direktorius Jokinen, proto- kolo šefas Hakkarainen, minis- teris Dailidė, gen. konsulas Dr. Oeller, estų jūrininkų sąjunga ir kiti. Po to visi dalyviai įsėdė į "Kompassą" ir išplaukė į atvirą jūrą. Kunigas Fleeger atliko pa- maldas, o vainikai buvo išmesti į jūrą.

Po šio oficialinio vizito pasi- pykė tokiais svečiais įprastai "svaigėdžių lietus". Gedimino ordingais buvo apdovanoji prota- kolo šefas Hakkarainen, generp- las Helmrichs, valstybės presi- dento abu adjutantai Kekkonen ir Soederstroem, generalinis direk- torius Jokinen, pasiuntinybės pa- tarėjas Risto Solanko ir kiti.

1935 m. balandžio mėn. gen. konsulit Dr. Oelleriui buvo pa- vesta "Kompasso" įgulai įteikti Gedimino ordino medalius kaip padėką už uolumą per aną at- mintinę kelionę iš Helsinkio į Ta- liną. Ceremonija įvyko ant lai- vo, dalyvaujant laivninkystės direkcijos aukštesiems atsto- vams. Gen. konsulas, prieš įteik- damas medalius, pareiškė įgulai, susidėjusiai iš aštuonių žmonių, Lietuvos vyriausybės padėką.

P A D E K A

Sirdingai dėkoju prekybinin- kui St. Grablauskui už puikius gintarus, atsiųstus koncerto me- tu Bostone.

Aldona Stampaitienė

MOTERIS TREMTINĖ IEŠKO SEIMININKES VIETOS

Gali keltis ir į tolesnę Ameri- kos vietovę.

Rašyti:

A. Johanssonui,
7616 Decker Ave.,
Cleveland, Ohio

WORCESTER

VISI SK. VYČIŲ VAKARAN

(3ks) Worcesterio vietininki- jos Dr. Vinco Kudirkos skautų vyčių būrelis lapkr. 17 d., šešta- dienį, Maironio Parke, prie ežero, ruošia vakarą. Programą atliks patys skautai vyčiai, o po to bus šokiai, grojant geram orkestrui. Svečiams pasistiprinti veiks bu- fetas. Pradžią 6:30 val. vakaro. Skautai vyčiai kviečia visus worcesteriškiaus ir plačiųjų N. Anglijos apylinkių lietuvių da- lyvauti šiame amagiame vakare.

